

AI oversættelsespraksis:

- En analyse af maskinoversættelsens begrænsninger

Af: Josefine Lorentzen

Vejleder: Bente Meilvang

Bachelorprojekt for Oversættelse & Tolkning, 20 ECTS

Anslag med mellemrum: 56.824

Januar 2026

Eqikkaaneq

AI (Artificial intelligence) silassorissuusiaq atugaaneruleraluttuinnarpoq, suliffeqarfinnittaaq atorneqartalernikuulluni. AI silassorissuusiaq ineriartupiloornerata malitsigisaanik qallunaatuumiit kalaallisuumut nutserisinnaangornikuvoq. Kalaallisulli nutserisinnaanerata killeqarnera misissorpara. Uani inaarutaasumik Bachelorimut naammassissutissannik allaaserinninnera AI silassorissuusiaq kalaallisut nutserinerani suut pitsaaqutaanersut suullu ajoqutaanersut misissorpakka. Tassani teoriit assigiingitsut, ilaatigut Lita Lundquistip, Lis Holmip aamma Katharina Reissip teoriivi toqqammavigaakka. Taamatuttaaq ilanngutassiaq Signe Ravn-Høgaardip ilanngutassiaa AI silassorissuusiaq kalaallisut nutserisarneranut tunngasoq misissuininnut attuumassuteqarmat ilanngullugu.

Misissuininni AI silassorissuusiaq atorlugu nutserisarneq pillugu suliffeqarfiit assigiinngitsut apersorpakka. Tassani silassorissuusiaq suliffeqarfinni qanoq isumaqarfigineqarnera, qanoq atorneqartarnera, kiisalu suliffeqarfinni assigiinngitsuni silassorissuusiaq atorlugu nutserisarneq pillugu inatsiseqarnersut paasiniarnissaa siunertaraara. Suliffeqarfinni apersuininni suliffeqarfinni AI silassorissuusiaq assigiinngitsutigit atorneqartarnera paasivara. Ilaatigut iluarineqarpoq sukkammat piffissamillu sipaarfiulluni, ilaatigullu nammineq nutserisinnaassuseq iluarnerutinneqarluni. Ilaasalu isumassarsiorfittut taamaallaat atortarpaat. Suliffeqarfiit apersukkamma AI silassorissuusiaq atorneqarnera siunnersuutigineqartut misissoqqissaarnissaat pingaartippaat. Suliffeqarfinnut apersuinerma saniatigut AI silassorissuusiaq inuullu nutsigaata assigiinngissutaat paasiniarusullugu, allakkanik nutserisuniit kalaallisut nutserneqarnikunik AI silassorissuusiaq nutseritippara, AI silassorissuusiaq ajoqutai ajunngequtaalu paasisaqarfigerusullugit. Taakkuninnga misissuinerma takutippaa AI silassorissuusiaq nutsigai inuup nutsigaaninngaanniit amerlasuutigut kukkuneqarnerusut, ilaatigullu amigaateqartarlutik. Oqaaseqatigiit tulleriiarneri, kiisalu kingulleqqiutit, allakkallu suussusaanik ilisarinnissinnaanginnera, taamaalillunilu oqaatsitigut tullarsarsinnaanginnera erserpoq. AI silassorissuusiaq ajunngequtigaa atorneqarnera sukkarnerusumik sulisoqarsinnaammat, kukkuneqarneratali eqqumaffigineqarnissaa mianersuussassaavoq. AI silassorissuusiaq allakkanik immersorneqarnermigut ilinniartarpoq, taamaalilluni kalaallisut allakkat ikippallaarnerat peqqutaalluni silassorissuusiaq kalaallisut immersorneqarnera killeqarpoq, sulilu pitsaangorsagassaalluni. Misissuininni eqqarsaatersuutimma ilagaat silassorissuusiaq nutserisuusugut suliaqut tiguarsinnaaneraat, maannakkumulli eqqortumik nutserisinnaanera killeqartigitillugu taamaattoqarnissaa qularnarpoq.

Abstract

AI (Artificial Intelligence) is becoming increasingly widespread and has also begun to be used in companies. As a result of the rapid development of AI, it has become possible to translate from Danish into Greenlandic. However, I examine the limitations of AI's ability to translate into Greenlandic. In this final bachelor's thesis, I investigate the advantages and disadvantages of AI's Greenlandic translations. I base my analysis on various theories, including those of Lita Lundquist, Lis Holm, and Katharina Reiss. In addition, I include an article by Signe Ravn-Høgaard, which is relevant to my study of AI's Greenlandic translations.

In my study, I have interviewed various companies about their use of AI for translation. The purpose has been to identify how AI is perceived within companies, how it is used, and whether there are guidelines or regulations for the use of AI in translation across different organizations. Through these interviews, I found that AI is used in different ways within companies. Some view it as an advantage because of its speed and time-saving potential, while others prefer human translation. Some use it solely as a source of inspiration. The interviewed companies emphasize the importance of carefully reviewing the suggestions produced by AI.

In addition to the company interviews, and in order to examine the differences between AI translations and human translations, I had AI translate texts that had already been translated into Greenlandic by professional translators. The aim was to identify AI's strengths and weaknesses. The results of this analysis show that AI's translations often contain more errors than human translations and at times lack precision. In particular, sentence structure, the use of connectors, and an inability to recognize text types stand out as challenges. One of AI's strengths is its speed, but the risk of errors requires careful attention.

AI learns through the texts it is fed, and since there are relatively few Greenlandic texts available, the amount of Greenlandic training data is limited. As a result, AI's Greenlandic translation capabilities still require further improvement. One of the considerations in my study is whether AI could eventually take over the work of translators. At present, however, given AI's still limited ability to translate accurately, this seems unlikely.

Indholdsfortegnelse

<u>Eqikkaaneq</u>	2
<u>Abstract</u>	3
<u>Indholdsfortegnelse</u>	4
<u>Indledning</u>	6
<u>Problemformulering</u>	7
<u>Underspørgsmål</u>	7
<u>Teoretisk ramme</u>	8
<u>Metode</u>	13
<u>Indledning til analyse</u>	16
<u>Analyse & resultater</u>	16
<u>Kvalitative interviews</u>	16
<u>Delkonklusion</u>	20
<u>Sammenligning af AI- og menneskelige oversættelser</u>	21
<u>Resultater af sammenligningerne</u>	23
<u>Diskussion</u>	25
<u>Konklusion</u>	27
<u>Bibliografi</u>	29
<u>Bilag 1. Forespørgsel til interview – AI-genererede oversættelser mellem grønlandsk og dansk</u>	30
<u>Bilag 2. Interviewspørgsmål</u>	30
<u>Bilag 2.A. - Informant 1: (Naalakkersuisut tolkekontoret)</u>	31
<u>Bilag 2.B. - Informant 2: (KNR)</u>	33
<u>Bilag 2.C. - Informant 3 (Oqaasileriffik)</u>	35
<u>Bilag 2.D. - Informant 4 (Air Greenland)</u>	39
<u>Bilag 3 – SL-tekst (informativ tekstfunktion)</u>	41
<u>Bilag 3.A. TL-tekst (ikke maskinoversættelse)</u>	42
<u>Bilag 3.B. TL/AI-tekst: Nutserisoq.gl</u>	42
<u>Bilag 4 SL-tekst (vokativ tekstfunktion)</u>	42
<u>Bilag 4.A TL-tekst (ikke maskinoversættelse)</u>	43

<u>Bilag 4.B TL/AI-tekst: GhatGPT</u>	43
<u>Bilag 5 SL-tekst (ekspressiv tekstfunktion)</u>	44
<u>Bilag 5.A TL-tekst (ikke maskinoversættelse)</u>	45
<u>Bilag 5.B TL/AI-tekst ChatGPT</u>	45
<u>Bilag 6 TL/AI-tekst Nutserisoq.gl</u>	46

Indledning

AI, kunstig intelligens, bliver brugt mere og mere alle steder i verden, nu også her i Grønland. Den kan blandt andet oversætte til forskellige sprog, nu også til grønlandsk. Men kvaliteten bør man sætte spørgsmålstejn ved. Jeg synes, det er et spændende emne at skrive om, da det er aktuelt i den virkelighed, vi lever i i dag. AI udvikler sig hurtigt, og det bliver benyttet i flere virksomheder i Grønland. Dette bachelorprojekt handler om AI-oversættelse, og hvad den kan i forhold til menneskelige oversættere. Og mit formål med denne undersøgelse er at undersøge, hvad AI egentlig er i stand til og om den kan oversætte til grønlandsk korrekt. Når vi som oversættere og tolke skal oversætte, har vi brug for viden om teorier og metoder, samt om det sociokulturelle i det sprog vi skal oversætte til. Jeg vil undersøge om AI-genererede oversættelsesplatforme har de samme kompetencer som en menneskelig oversætter, hvad de kan og hvad deres begrænsninger er. Herunder vil jeg undersøge hvilke typer sproglige fejl der opstår i AI-genererede oversættelser til kalaallisut. Jeg vil undersøge dette på baggrund af interviews med forskellige virksomheder, for at finde ud af hvor meget AI-genereret oversættelse bliver brugt, og om der er nogle politikker omkring brug af det i deres virksomheder. Jeg vil også sammenligne AI-genererede oversættelser og menneskelige oversættelser.

Når vi som oversættere og tolke skal oversætte, har vi brug for viden om teorier og metoder, ikke nok med det, noget om det sociokulturelle i det sprog vi skal oversætte til. Jeg vil undersøge om AI-genererede oversættelsesplatforme har de samme kompetencer som en menneskelig oversætter har, hvad den kan og hvad dens begrænsninger er. Herunder undersøge hvilke typer sproglige fejl der opstår i AI-genererede oversættelser til kalaallisut. Det vil jeg undersøge på baggrund af kvalitative interviews med forskellige virksomheder, herunder for at finde ud af hvor meget AI-genereret oversættelse bliver brugt, og om der er nogle politikker omkring brug af det i deres virksomheder. Samt vil jeg sammenligne AI-genererede oversættelser og menneskelige oversættelser. AI-platforme jeg vil undersøge, er ChatGPT, Nutserut, som er Oqaasileriffiks platform, og Nutserisoq.gl, som er Sermitsiaqs platform.

I denne opgave vil jeg tage udgangspunkt i og gå i dybden med forskellige oversættelsesteorier, såsom Lita Lundquist, Lis Holm og Katharina Reiss. Jeg har valgt disse teorier, da dem primært er det vi selv har lært under vores uddannelse som tolke og oversættere. Jeg har valgt at inkludere en artikel skrevet af Signe Ravn-Højgaard om AI-oversættelse i Grønland, da den er relevant for min

undersøgelse. På baggrund af de nævnte vil jeg analysere maskinoversættelsens begrænsninger, når den oversætter til grønlandsk.

Problemformulering

I denne opgave vil jeg undersøge nogle virksomheders brug af AI-genererede oversættelser. Herunder vil jeg komme ind på hvordan sproglige og eventuelt kulturelle misforståelser kommer til udtryk i AI-genererede oversættelser til kalaallisut, og hvilke mønstre der kan identificeres i disse fejltyper.

Underspørgsmål

1. Hvilke typer sproglige fejl optræder i AI-genererede oversættelser til kalaallisut?
2. Hvordan kommer kulturelt betingede misforståelser til udtryk i oversættelserne?
3. Hvordan adskiller AI-oversættelser sig fra menneskelige oversættelser med hensyn til korrekthed, tekstfunktion og kulturel forståelse?
4. Hvilke mønstre kan identificeres på tværs af fejltyper og AI-platforme?

Teoretisk ramme

Teoretisk ramme

Ifølge Lundquist (2010) kan oversættelse beskrives som en formidling, en overførsel af en tekst:

”Originalteksten T1, som er produceret på sprog S1 i en første kommunikationssituation, K1 af en afsender, A1 for en målgruppe af modtagere, M1. Blandt modtagerne er oversætteren, som ved at oversætte T1 til en ny tekst, selv bliver afsender, A2, nemlig af den oversatte tekst, T2 på et andet sprog, S2 i en ny kommunikationssituation til en ny målgruppe, M2”

(Lundquist 2010:25)

Oversættelse kan sammenlignes med al sproglig kommunikation, men som Lundquist (2010) skriver, er oversættelse alligevel specifik, dvs. at det udgør en sekundær kommunikation. Derfor er oversættelse forbundet med sit oplæg, til originalteksten fra den primære kommunikation, og det er disse bindinger der udgør hovedproblemet i al oversættelse. Oversætteren indtager en afgørende position i flere faser. Oversætteren optræder indledningsvist rollen som modtager af originalteksten og dernæst afsender af den oversatte tekst og dermed som ansvarlig for den oversatte tekst.

For det første, optræder oversætteren først i rollen som modtager af originalteksten og dernæst som afsender af den oversatte tekst og dermed som ansvarlig for den oversatte tekst.

Oversætteren skal som modtager analysere og forstå originalteksten. Oversætteren skal som afsender af den oversatte tekst have ansvaret for, at den oversatte tekst er et selvstændigt, sammenhængende produkt, der fungerer i den nye kontekst og er korrekt med hensyn til målsprogets normer og konventioner for sprogbrug, stil, teksttype osv.

Lundquist opererer med to faser i oversættelsesprocessen, udover selve overførslen, hvilket har stor betydning for, at oversættelsen som færdigt produkt ikke bare kan blive acceptabel, men fungere. Det er analysefasen og revisionsfasen. Hun opererer med tre forskellige faser inden for oversættelsesprocessen og jeg vil her give en redegørelse for de 3 faser. Den første fase er analysen af originalteksten. (Lundquist 2010)

Som hun skriver, er det umuligt at oversætte, hvis man ikke forstår en tekst. Målet med analysen er derfor at forstå teksten, og det indebærer, at man forstår følgende ting: Hvad handler teksten om?

Hvad er emnet? Hvad er forfatterens holdning til emnet? Er han neutral, subjektiv, negativ eller positiv? Det kan gå galt hvis man gør den oversatte tekst negativ, hvis originalteksten var positiv.

Så er der tekstens argumentative retning, som hun kommer ind på. Og ifølge (Lundquist 2010) vil det være uheldigt, hvis man har misforstået originalteksten, da det kan føre til, at man i sin oversættelse styrer den nye læser mod den modsatte konklusion af den oprindelige tekst. Så er der sammenhængen mellem sætningerne.

For at kunne forstå en tekst skriver Lundquist (2010), at det er nødvendigt at anvende begreber og værktøjer af tekstlingvistik og pragmatik. Tekstlingvistik er den gren fra lingvistikken der fokuserer på de sproglige fænomener, som gør, at en række på hinanden følgende sætninger opfattes som en sammenhængende tekst og ikke blot som en række sætninger der tilfældigt er sat ved siden af hinanden. Tekstlingvistik undersøger, hvordan sprog i tekster skaber betydning og sammenhæng.

Lundquist (2010) påpeger, at analysen af sammenhængen i den tekst, der skal oversættes, er vigtig for at forstå de sproglige sammenhængssignaler på de pågældende sprog og for at anvende baggrundsviden til at aktivere inferenser mellem ytringerne. Ved oversættelse indebærer kravet om eksplicit eller implicit sammenhæng, at oversætteren gennem en grundig analyse af originalteksten skal forstå afsenderens tilsigtede sammenhæng på det sproglige, logiske, argumentative og holdningsmæssige plan. Oversætteren skal derfor sikre, at denne sammenhæng overføres korrekt til målteksten.

Pragmatik er kort fortalt som Lundquist (2010) skriver, den del af lingvistikken, der inddrager konteksten i beskrivelsen af sprog og sprogbrug; den inddrager afsender, modtager, tid, sted, intention og kommunikationssituation i beskrivelsen af sprogbrug. Lita Lundquist har brugt "Jeg ringer tilbage til dig om 5 minutter" som eksempel. Man kan kun forstå betydningen hvis man kender nogle kontekstuelle faktorer, såsom: For at vide hvem jeg er, skal man vide hvem afsenderen er. Og for at finde ud af betydningen af 'dig', skal man vide hvem sætningen er sagt til, altså modtageren. Tilbage refererer til stedet, hvor modtageren befinder sig.

Anden fase er overførslen af originaltekst til måltekst. Ifølge (Lundquist 2010) bør overførslen af originaltekst til måltekst dels baseres på valg af overordnet oversættelsesstrategier, som hun kalder 'global strategi', lokale strategier, hvor man her vælger sproglige udtryk og strukturer.

Med en global strategi mener hun, at oversætteren skal have overblik over teksten i sin helhed og på det grundlag danne sig en overordnet strategi for, hvordan teksten skal virke i den nye situation,

altså over for de nye modtagere med den anden baggrundsviden, på et nyt tidspunkt osv. Det betyder, at oversætteren til at starte skal med træffe et valg med hensyn til, hvor tæt hun/han vil lægge sin oversættelse op ad originalteksten. Man skal vurdere, om oversættelsen skal være styret af originalteksten og dens stil og funktion i den oprindelige kontekst, eller om oversættelsen være styret af den nye målgruppe, det vil sige de nye modtagere i den nye kontekst. Som Lundquist (2010) skriver, skelner man her mellem imitativ og funktionel oversættelse. Ved en imitativ oversættelse vil man imitere, hvilket betyder man gengiver originalforfatterens tone, stil så meget som muligt, for at give den nye læser originaltekstens oplevelse. Imitative oversættelser vil oftest forekomme når afsenderen af originalteksten er en autoritet indenfor sit område. Det er for eksempel tekster som litteratur, videnskabelige tekster og politik. Ved en funktionel oversættelse skal man sikre, at den oversatte tekst opfylder den samme eller en anden funktion i den nye kontekst. Det betyder, at funktionen skal ses i forhold til det nye modtagergruppe, og denne bestemmer derfor udformningen af oversættelsen, bestemmer, hvor meget der skal forklares, og hvor meget der kan blive overladt til den nye modtagers inferenser. Funktionel oversættelse benyttes oftest i sproglige fagtekster.

Den tredje fase er revision af målteksten. Målteksten af en oversættelse skal som et færdigt produkt kunne stå alene og fungere på sine egne præmisser; nye læsere skal nemlig nye læsere skal kunne forstå den. Formuleringerne, målsprogets retskrivning, grammatiske regler og idiomatik skal tjekkes.

Lis Holm skriver blandt andet, at en vurdering af en teksts funktion består i at bestemme, hvad hovedformålet med teksten er. Hovedformålet kan for eksempel være at informere om et givet emne, eller det kan være at opfordre modtageren til at gøre et eller andet. En tekst kan desuden have som sit hovedformål at udtrykke afsenderens følelser og holdninger i forbindelse med et emne. (Holm 1994). Og ifølge Holm er det nødvendigt at definere nærmere, hvad der er i denne sammenhæng der menes begrebet af en tekst. De 3 hovedfunktioner som hun beskæftiger sig med, er den ekspressive funktion, den informative funktion og den vokative funktion.

I den ekspressive funktion er fokus på afsenderen, forfatteren af teksten, og her er formålet at udtrykke dennes følelser og holdninger uden at tage hensyn til, hvordan disse opfattes af modtageren. I sådanne tekster lægges der ofte stor vægt på valget af selve formen, altså det sproglige udtryk, ordene. Og det indeholder som regel billedsprog, sammenligninger, metaforer og ord, som forfatteren tillægger en særlig betydning som vedkommende har besluttet, at det

pågældende ord skal have i den givne tekst, og som afviger mere eller mindre fra ordets ”normale” betydning i andre sammenhænge. Eksempler på ekspressive tekster er poesi, noveller, skuespil, politiske taler, selvbiografier, essays. Så, som Holm skriver består i vanskeligste opgave for oversætteren i forbindelse med sådanne tekster at identificere de elementer, der er eksempler på forfatterens individuelle sprogbrug, hans idiolekt, personlige dialekt, samt at skelne disse ting fra hvad der er almindelig sprogbrug.

I den informative tekstfunktion er der fokus på selve indholdet af teksten. Her er der som regel formidling af viden og fakta om et bestemt emne. Det, der kendetegner informative tekstfunktioner, er brugen af formelt sprog, standardtermer, fagtermer af moderne sprogbrug uden dialekter, og her forekommer der meget lidt billedsprog. Eksempler på informative tekster er lærebøger, tekniske rapporter, avisartikler, mødedagsordener og offentlig korrespondance. Ifølge Holm er tekststykker, hvis hovedelement er den informative funktion, den type, som de fleste oversættere oftest vil arbejde med. (Holm 1994)

I den vokative tekstfunktion fokuseres der på modtageren. Som Holm beskriver det, ”påkalder” man sig læserens opmærksomhed (vokativ = kalde på), og forsøger at fremkalde en bestemt reaktion hos modtageren, for eksempel at få vedkommende til at ”gøre noget”, for eksempel at blive enig i forfatterens opfattelse af et givent emne, eller at få ham til at skifte sin egen mening ud med forfatterens. Disse teksttyper henvender sig ofte direkte til modtageren og anvender direkte tiltaleform, eller fortrolig tiltaleform, bruger (siger ”du” til læseren) bydeformer bydeformer og konjunktiv. Eksempler på sådanne teksttyper er reklamer, propaganda, brugsanvisninger og trivallitteratur.

Katharina Reiss (2000) skriver om oversættelseskritik og herunder blandt andet vigtigheden af at sætte oversættelsen ved siden af originalen og sammenligne dem med hinanden i en oversættelseskritik. ”A comparison with the original offers the critic’s reader an opportunity of choosing between different equivalents” (Holm, 2000, p. 5). Det, hun mener er, at man kun kan kritisere en oversættelse, hvis man er bekendt med originalteksten, da en sammenligning med originalteksten giver læseren mulighed for at vælge mellem forskellige ækvivalenter.

I Signe Ravn-Højgaards artikel AI-oversættelse af grønlandsk kommer hun blandt andet ind på hvad kunstig intelligens nu kan med grønlandske tekster, og jeg vil kort nævne nogle af hendes pointer. (Ravn-Højgaard 2023). Hun skriver, at der er blevet udviklet en kunstig intelligens, der kan oversætte tekster fra grønlandsk til dansk med en imponerende kvalitet. Hun påpeger, at hun er

overbevist om, at man kan forbedre sin oversættelse ved at lade robotten lave flere udgaver for at se, hvad der er bedst. Så nævner hun, at det indtil nu har været næsten umuligt at oversætte fra grønlandsk og dansk (eller engelsk), hvis man ikke allerede har kendskab til grønlandsk. Der er blevet pointeret fra professionelle tolke og eksperter i grønlandsk, at AI-modellen ikke rammer 100% plet, og slet ikke når den oversætter fra dansk til grønlandsk, som den er meget dårligere til. At den er dårligere til at oversætte fra dansk til grønlandsk er, at det grønlandske sprog er polysyntetisk og er bygget anderledes end det europæiske sprog. Hun mener at AI-sprogmodellen er så god, at den snart vil kunne gøre en stor forskel mange steder i det grønlandske samfund, selvom den ikke er så god til at oversætte fra dansk til grønlandsk endnu. Så god at den kan lave en revolution i arbejdet i tolkekontorene, da man ved brug af værktøjet kan spare tid, i stedet for at lave en oversættelse fra grønlandsk til dansk fra bunden og at ikke-grønlandsk talende journalister ved brug af værktøjet kan danne sig en forståelse over grønlandske tekster. Hun kommer også ind på hvad AI er, som er en forkortelse for Artificial intellegens, som man på dansk kalder for kunstig intelligens. Kort fortalt er AI et begreb, der bruges som en maskines evne til at løse abstrakte og komplekse opgaver, som normalt løses af mennesker med vores naturlige intelligens. Og som det nævnes i artiklen, så har de store sprogmodeller ikke lært grønlandsk og er højst sandsynligvis ikke blevet trænet specifik i at oversætte mellem grønlandsk og dansk. Og jo mere grønlandsk tekst sprogmodellen fodres med, jo bedre bliver den til grønlandsk. Og sammenlignet med større sprog, findes der i dette tilfælde meget lille mængde tekster på grønlandsk, hvilket gør det sværere at lave sprogmodeller, der er gode til at oversætte til og fra grønlandsk. Artiklen kommer også ind på problemer med brug af AI-oversættelse i Grønland. Hun kommer ind på, at vi ikke ved meget om, hvad der foregår inde i AI-oversættelsesmodellen, når vi indtaster en grønlandsk tekst ind og får en dansk tekst ud. Selvom internettet suges for tekster, ved vi ikke hvilken data modellen er trænet på, for at være i stand til at lave denne oversættelse. Det sætter ifølge hende gang i spørgsmål som: hvad hvis robotten leverer dårlige oversættelse og disse udbredes? Disse kriterier kan føre til, at sprogmodellernes måde at skrive grønlandsk på vil påvirke det grønlandske sprog. Det der blandt andet gør, at vi skal være forsigtige er, at oversættelsesmodellen ikke kan oversætte sproglige nuancer, der har stor kulturel betydning. Her bliver der understreget, at man som bruger af AI skal være i kontrol, det vil sige at det er vigtigt at man tjekker sine oversættelser igennem og rette dem til, så de bliver som man ønsker.

Det er, som hun skriver, et vigtigt emne at drøfte yderligere, så man har kontrol over brugen af AI, også på arbejdspladser. I mit bachelorprojekt anvender jeg forskellige oversættelsesteorier af forskellige forfattere, som jeg vil bruge i min empiri, og som jeg derefter vil analysere.

Metode

Bachelorprojektets empiri er primært indsamling af kvalitative interviews med brug af AI-genererede oversættelser hos forskellige virksomheder i Nuuk. Jeg vil gerne undersøge AI-genererede oversættelsers kvalitet, altså hvad AI-oversættelse kan i forhold til menneskelige oversættere. Jeg vil i denne del af undersøgelsen holde fokus på en lille gruppe oversættere hos nogle virksomheder i Nuuk, som jeg vil interviewe. Her vil jeg undersøge, hvad deres erfaring er med brug af AI, hvor meget tillid de har til AI-genererede oversættelser, herunder fejl der typisk opstår, når man bruger dem, og hvordan disse fejl bliver håndteret.

Og ifølge Launsøe, Olsen og Reiper hedder denne metode spørgemetoden. Som de skriver i deres bog, holder man her fokus på menneskers holdninger, meninger og vurderinger. Og det er mit mål her. Jeg vil undersøge mine deltageres meninger om AI-genereret oversættelse, som jeg vil analysere (Launsøe, Olsen og Reiper 2011: 111). Kvalitativ metode egner sig til mindre mængder data, hvor man vil gå i dybden med et emne, man gerne vil undersøge.

Med disse interviews er formålet at finde ud af, hvordan og hvor meget AI-genererede oversættelser bliver brugt i virksomhederne nu til dags. Jeg startede med at skrive en mail til de ønskede informanter, hvor jeg forklarede, hvad min opgave går ud på, så de ved, hvad de går ind til, hvis de vælger at deltage i undersøgelsen. Her har jeg også skrevet mine interviewspørgsmål, som er åbne, så de kan være forberedte, når de skal svare på dem.

I bilag 1 kan man se den mail, jeg har sendt til mine informanter, hvor det fremgår, at den både står på dansk og grønlandsk. Jeg skrev min mail på dansk, da jeg skriver mit bachelorprojekt på dansk. Derefter oversatte jeg den også til grønlandsk, da det for mig som undersøger og interviewer er vigtigt, at den også foreligger på grønlandsk af hensyn til mine informanter og det indtryk, de får, når de modtager mailen. Modtageren kan enten være grønlandsk- eller dansk-talende, så det skal kunne læses på begge sprog, også selvom de fleste sandsynligvis kan læse dansk. I min mail belyste jeg blandt andet, at informanternes navne vil være anonyme, da det også kan have betydning for, hvorvidt de har lyst til at deltage i undersøgelsen.

I bilag 2 kan man se de spørgsmål, jeg har stillet til mine interviews. Mine interviewspørsmål står også både på dansk og grønlandsk, og til mine interviews gav jeg dem også et valg om, hvorvidt de hellere ville have, at interviewet foregik på dansk eller grønlandsk, da det var vigtigt for mig, at de talte det sprog, de havde det bedst med. Nogle af dem foretrak at tage det på grønlandsk, mens nogle af dem havde det fint med, at det foregik på dansk, selvom alle mine informanter var grønlandsktalende.

Jeg valgte at stille netop disse 6 spørgsmål for at belyse, hvilke arbejdsforhold oversættere har i virksomhederne med hensyn til brug af AI-generede oversættelser, samt for at finde ud af, hvad mine valgte informanter selv mener om AI-genererede oversættelser. Derudover var det interessant for mig at undersøge, hvor meget tillid de har, og hvad de synes, fordelene og ulemperne ved at bruge AI-oversættelser er.

Målet var at interviewe 5 oversættere fra forskellige virksomheder, men jeg fik fat i 4 af dem, da en af dem ikke svarede trods mine gentagne henvendelser. Begrundelsen for mine valg af netop disse virksomheder er, at jeg ville holde fokus på større virksomheder i Nuuk, som jeg ved bruger oversættere. Jeg ved, at KNR, forkortelse for Kalaallit Nunaata Radioa, har oversættere ansat, da meget af journalistikken foregår på dansk, og det skal oversættes til grønlandsk, og det samme gælder Naalakkersuisuts tolkekontor, som jeg ved udelukkende bruger oversættere. Air Greenland var interessant for mig at have med, da jeg ikke var sikker på, om de dagligt bruger oversættere, eller om de udelukkende bruger AI-genererede oversættelser til deres nyheder. Oqaasileriffik adskiller sig lidt fra de andre informanter, da de ikke har oversættere ansat, men jeg fandt det alligevel relevant at interviewe dem, da det er dem, der har med platformen Nutserut.gl at gøre. Selvom samtalen ikke var helt den samme som med de andre informanter, fik jeg en del information om blandt andet Nutserut.gl og noget af det, de arbejder med.

Interviewene med Naalakkersuisuts tolkekontor samt Oqaasileriffik foregik fysisk, hvor jeg dukkede op på deres kontor. Så fik jeg fat i en oversætter fra KNR, som valgte at svare på mine spørgsmål via mail. Air Greenland fik jeg også fat i, og på grund af travlhed fra informantens side foregik interviewet med Air Greenlands ansat telefonisk. Da jeg var færdig med at samle denne del af undersøgelsen, transskriberede jeg mine interviews, og nogle af dem skulle jeg oversætte fra grønlandsk til dansk, fordi nogle af deltagerne foretrak, at spørgsmålene blev gennemgået på grønlandsk. Alle transskriptionerne kan ses som bilag.

Ud over min kvalitative undersøgelse har jeg valgt at finde forskellige tekster i forskellige genrer, som allerede er oversat fra dansk til grønlandsk, og som jeg vil analysere.

De tekster, jeg har valgt, kan ses jf. bilag 3 til bilag 5. Her fandt jeg tekster med forskellige tekstfunktioner, henholdsvis informativ, ekspressiv og vokativ tekst, for at få AI til at oversætte dem til grønlandsk. Bilag 3 handler om Naalakkersuisuts forvaltningsplan og har en ekspressiv tekstfunktion. Bilag 4 er en instruktion i, hvordan man bliver medlem af Brugseni, og har en vokativ tekstfunktion. Bilag 5 er et afsnit af H.C. Andersens bog ”Snedronningen — Aputip Dronningia” og har en ekspressiv tekstfunktion.

Med disse tekster har jeg taget udgangspunkt i Lis Holms teorier om tekstfunktioner. Det har jeg valgt at gøre, så jeg kan analysere de forskellige tekster og vise, hvordan AI-oversættelser fungerer i forhold til menneskelige oversættelser, og undersøge, om AI-oversættelserne kan se forskel på de forskellige tekstfunktioner, som oversættere kan. Herunder kommer jeg også til at analysere på baggrund af Lita Lundquists teorier, mere specifikt hendes teori om oversættelsesprocessen, som jeg gerne vil undersøge, om AI-oversættelse kan finde ud af.

De platforme, jeg har valgt at benytte i disse oversættelsesøvelser, er ChatGPT, Nutserut af Oqaasileriffik og Nutserisoq.gl, som Sermitsiaq har skabt.

Grunden til, at jeg har valgt forskellige platforme, er, at jeg gerne vil undersøge, om der er forskel på disse forskellige oversættelsesplatforme, og om nogle af de nævnte er bedre til at opfatte tekstfunktioner end andre, eller om de er lige gode. Med denne form for analyse vil jeg kategorisere sproglige og kulturelle fejl ved brug af AI-genereret oversættelse.

Indledning til analyse

Dataindsamlingen i min opgave består af 4 kvantitative interviews med forskellige virksomheder i Nuuk, henholdsvis én fra KNR, Air Greenland, Oqaasileriffik og Naalakkersuisuts tolkekontor. Jeg vil gå i dybden med resultaterne af disse interviews, hvor emnet er AI-oversættelse fra dansk til grønlandsk, dens kvalitet samt dens troværdighed. Det, jeg primært vil gå til bunds med her, er, hvad AI-oversættelse kan i forhold til menneskelig oversættelse, og i dette tilfælde vil det være ved hjælp af mine informanternes erfaringer. Interviewene har jeg opstillet i bilag og vil gennemgå dem én for én. Hele samtalerne vises dog ikke i analysen, men kan ses i bilagene nederst i opgaven.

I min analyse af mine interviews omtaler jeg alle personer som ”hun”, da jeg har valgt at skjule deres identitet.

Jeg vil i min analyse også komme ind på forskellige tekster i forskellige genrer, som jeg har fundet på nettet, og som allerede er oversat fra dansk til grønlandsk. Jeg vil sammenligne AI-genererede oversættelser med menneskelige oversættelser. Her vil jeg analysere tekstfunktionernes betydning for fejl og misforståelser. I min analyse kommer jeg også ind på artiklen "AI-oversættelse af grønlandsk" (Ravn-Højgaard 2023), da den har relevans for mine resultater i min undersøgelse.

Analyse & resultater

Kvalitative interviews

I bilag 2.A kan man se mit første interview, hvor min informant er fra Naalakkersuisuts tolkekontor.

Til mit spørgsmål om, hvornår og til hvilke opgaver de bruger AI-oversættelse, svarer vedkommende, at de slet ikke bruger AI-oversættelse indtil videre, men påpeger, at de har lavet en politik for, hvordan det skal bruges i deres virksomhed.

Her bliver der sagt, at alt, hvad AI foreslår, bliver gennemlæst og kvalitetssikret, før det bringes videre i systemet, og der tilføjes, at de ikke, som hun siger med sine egne ord, æder AIs forslag rå, da deres opgaver er meget vigtige politiske beslutninger og forslag, som skal være så fejlfri som muligt. Så de bruger den som hjælpemiddel, men alt, hvad den foreslår, skal kvalitetssikres. Da mine næste spørgsmål handlede om brug af AI-oversættelse, hvad det gode og dårlige ved det er, og vedkommende havde svaret, at hun ikke bruger det, sprang vi videre til mit næste spørgsmål, som handler om, hvilke platforme de bruger, når de oversætter. Svaret var, at de selv har en oversætterplatform, hvor de har implementeret et system, som de har brugt de sidste 14–15 år. For

cirka to måneder siden begyndte de at bruge et andet system, der hedder Trados Studio, som er et oversættelsessystem, som de har god gavn af og er meget glade for.

Udover mine spørgsmål sagde hun, at de er meget forsigtige med at bruge AI-oversættelse på grund af vigtigheden af deres arbejdsopgaver. Derudover sagde hun, at grunden til, at hun ikke bruger AI-oversættelse og endda aldrig har åbnet systemet før, er, at hun foretrækker og har mere tillid til sin egen selvstændighed. Så påpeger hun, at den er okay at bruge som inspiration, men hvis man er 1-sproget, for eksempel ikke kan det grønlandske sprog, skal man passe på, når man bruger den.

Ud fra informantens svar er det tydeligt, at de i deres virksomhed er påpasselige med at bruge AI-systemet i deres oversættelser, og at det er vigtigt for dem, at det forslag, systemet giver, bliver tjekket, inden det bringes videre, hvor de endda har lavet en politik om, hvordan det skal bruges i deres virksomhed.

I bilag 2.B vises min informant fra KNR. Til spørgsmålet om, hvornår og til hvilke opgaver hun bruger AI-oversættelse, var hendes svar, at hun normalt ikke bruger den, men godt kan bruge den som inspiration, når hun for eksempel har svært ved at danne en sætning på grønlandsk med fagtermer. Her understreger hun, at hun bruger den med omhu; det vil sige, at hun tænker sig godt om og overvejer nøje, om det, der bliver foreslået, overhovedet kan bruges. I spørgsmålet om, om hun har eksempler på fejl, der ofte forekommer, kommer hun ind på, at syntaksen i oversættelse til grønlandsk altid er rodet, og derfor kan den ikke bruges til at oversætte noget til grønlandsk. Og i oversættelse til dansk findes der få fejl i sætninger, og her mener hun, at den primære grund er, at nogle grønlandske ord kan have flere betydninger. Den er god til at danne sætninger på dansk, men det er vigtigt at være opmærksom på, at betydningen er i orden i forhold til konteksten. Så spurgte jeg ind til, hvad det gode og dårlige er ved AI-oversættelse. Her var hendes svar, at hun mener, den ikke kan bruges til at få oversat noget fra dansk til grønlandsk, så til det kan jeg sige, at der ikke er noget godt ved det. Men det kan bruges som inspiration, men med omhu. Om AI-oversættelser bliver revideret, svarede hun, at de i virksomheden bruger AI-oversættelse fra grønlandsk til dansk, men at det altid er nødvendigt, at den bliver revideret. I deres virksomhed bliver det ikke styret, hvordan de må bruge AI, men de snakker internt i virksomheden om, hvordan de kan bruge det og få gavn af det. Så de har ikke en politik om brug af AI-oversættelse. I spørgsmålet om, hvilke platforme hun bruger, har hun svaret, at hun mest bruger ChatGPT, men godt tjekker Nutserisoq for at se, hvad den har af forslag.

Ud fra hendes svar er det igen tydeligt, at det er vigtigt at tjekke alt, hvad AI foreslår, og at det ikke bare er noget, man kan bruge uden videre, især ikke til oversættelse til grønlandsk.

Det tydeliggør også, at oversættelsesmodellen ikke er god til at oversætte til grønlandsk, som informanten fra Naalakkersuisututs tolkekontor også påpegede.

I bilag 2.C er min informant fra Oqaasileriffik, og her foregår samtalen lidt anderledes end med de andre informanter, da min informant fra Oqaasileriffik ikke er oversætter, og de ikke har oversættere ansat i Oqaasileriffik.

Når de fra Oqaasileriffik får henvendelser angående oversættelser, henviser de til oversættere, da det ikke er deres arbejdsområde. Men på det første spørgsmål om, hvorvidt de bruger AI-oversættelse, svarede hun, at de ikke gør, da de arbejder med det grønlandske sprog i virksomheden. De bruger derimod AI som hjælpemiddel, når de arbejder med terminologi på dansk. Så kommer hun ind på, at de har platformen Nutserut, som hun påpeger har mange fejl. Grunden til, at den har så mange fejl, som hun siger, er databasen. Uanset hvor intelligent en kunstig intelligens er, har den brug for hjælp. Derfor har de i deres platform noget, der hedder parallel corpus. Parallel corpus er et system med tekster, hvor det for eksempel på den ene side står dansk og på den anden side grønlandsk. Og for at have gode oversættelser er det vigtigt, at de danske og grønlandske data passer nøjagtigt sammen. I øjeblikket er det materiale, de har, endnu ikke gennemarbejdet og kvalitetssikret, hvorfor systemet laver mærkelige oversættelser. Som min informant fra Oqaasileriffik siger, ville de arbejde med at opbygge deres parallelcorpus, hvis de havde flere ressourcer. På den måde ville oversættelserne blive mere præcise. Da jeg spurgte ind til, om Nutserut er bedre til at oversætte enkelte ord, eller om det kan bruges som sætningsoversættelsesværktøj, var hendes svar, at Nutserut er et AI-baseret værktøj, som ikke er et fuldt udviklet, moderne AI-system endnu. Den er derimod god til at oversætte enkelte ord. I løbet af interviewet kommer informanten ind på, at nogle virksomheder kan bruge AI-baserede oversættelsesværktøjer, når de for eksempel ikke har råd eller vil spare tid; det kan ende med helt forkerte resultater i oversættelserne. Så selvom AI-oversættelse som vi alle ved har mange fordele, kan det, hvis oversættelserne er forkerte, ende med, at budskabet ikke bliver forstået. I spørgsmålet om, om de har politik over brug af AI, er hendes svar, at de ikke har en decideret politik, men idet de bruger ChatGPT i dagligdagen til deres terminologiarbejde, passer de på i den forstand, at de ikke bare stoler på AI's forslag uden at være kritiske. Så afslutter hun med at sige, at hun mener, at oversættelser lavet af mennesker altid vil være de mest pålidelige.

Ud fra samtalen med informanten fik jeg noget ud af, hvad Nutserut er, hvordan den kan bruges, og hvorfor den har så mange fejl, som den har. Og selvom der er fordele ved at bruge AI, skal man

være kritisk og ikke bare stole på det. Og efter informantens mening er menneskelige oversættere altid bedre end AI-baserede oversættelser.

I bilag 2.D er min informant en ansat i Air Greenland. Til mit første spørgsmål, som er, hvornår og til hvilke oversættelser de bruger AI-oversættelse, er svaret, at de sjældent bruger oversættelse fra grønlandsk til dansk. Men de er begyndt at bruge Nutserisoq.gl, som er Sermitsiaqs platform, og her påpeger hun, at kvaliteten er bedre. De bruger den til at oversætte fra dansk til grønlandsk, når de laver interne, kortere nyheder, som de laver meget af. Derefter reviderer de den, da den altid skal læses igennem og justeres. Om der er fejl, hun ofte ser, er svaret, at der hver gang er noget forkert, som man lige skal rette. Grunden er, at det grønlandske sprog kan have mange betydninger, hvor et ord kan have flere nuancer, hvilket også kan ødelægge konteksten. Hun påpeger, at hvis man udelukkende er dansktalende og gerne vil kommunikere på grønlandsk, kan der være meget kontekst, der bliver misset, hvorfor det kræver, at der er en grønlandsktalende, som lige kan læse det igennem for at få den rigtige kontekst. Her spørger jeg, om de har en oversætter til at læse det igennem, eller om de selv gør det. Til det svarer hun, at til de kortere nyheder får de Nutserisoq til at oversætte, og så tjekker de selv. Men de bruger oversættere til for eksempel årsrapporter og forskellige ting for at sikre, at kvaliteten er i orden. Så spurgte jeg ind til, hvad det gode og det dårlige er ved at bruge AI-oversættelse. Svaret er, at det gode ved det er, at det er dejligt nemt og hurtigt, og at det hjælper med tids- og ressourceforbrug, da de oftest skriver dansk. Ulemper kan hun ikke komme i tanke om, andet end det med, hvis man udelukkende er dansktalende og får oversat nogle tekster, og tænker, at kvaliteten er i orden, så kan noget kontekst gå tabt, og der kan opstå forvirring. Spørgsmålet om politik omkring brugen af AI svarede hun, at de har en politik for brugen af AI generelt, for eksempel ChatGPT og Go Pilot. Det handler om, at de ikke må dele en masse private oplysninger eller fodre systemet med dem, så man skal være påpasselig med navne og oplysninger. Men der er ikke en direkte politik omkring brugen af Nutserisoq.gl. Da jeg spurgte, hvilke platforme de bruger, svarede hun, at hun ikke bruger ChatGPT til oversættelser, fordi den overhovedet ikke giver mening, men bruger Nutserisoq.gl.

Delkonklusion

Ud fra de fire informanter, jeg har snakket med, kan jeg se, at næsten alle fra virksomhederne bruger AI i deres oversættelser, undtagen informanten fra naalakkersuisuts tolkekontor. De resterende, der har svaret, at de bruger det, har påpeget, at de bruger det med omhu; det vil sige, at de reviderer og kvalitetssikrer det, der er blevet foreslået, frem for bare at stole på det, da der altid er noget, der skal rettes. Så i nogle af virksomhederne er der nogle, der har god gavn af det, da det er nemt og tidsbesparende, mens andre stoler mere på deres egne evner til at oversætte. Under spørgsmålet om, hvad der er fordele og ulemper, er svaret, at der er flere fordele, herunder tidsbesparelse, hurtige løsninger og at det er godt at bruge som inspiration. Ulemperne er, at AI-genereret oversættelse er dårlig til at oversætte til grønlandsk, og da konteksten kan gå tabt, skal man være forsigtig med at bruge den, hvis man er udelukkende dansktalende. Ud fra disse svar fra mine informanter tydeliggøres det, at AI-oversættelse fra dansk til grønlandsk ikke er en god mulighed, hvis man ikke har kendskab til det grønlandske sprog.

AI-genereret oversættelse er dårligere til at oversætte fra dansk til grønlandsk og bedre til at oversætte fra grønlandsk til dansk, dels på grund af det grønlandske sprogs opbygning, og dels fordi der kan være flere betydninger i ét ord.

Med hensyn til de forskellige AI-oversættelsesplatforme, der er — henholdsvis ChatGPT, Nutserisoq.gl (Sermitiaqs platform) og Nutserut (Oqaasileriffiks platform) — bliver det i mine samtaler med mine informanter belyst, at ChatGPT bruges mere som inspirationsværktøj til for eksempel danske termer end som oversættelsesplatform, da den er dårlig til at oversætte til grønlandsk. Og Nutserisoq.gl, er bedre til brug af for eksempel nyheder, da den er skabt til disse teksttyper. Alle mine informanter oplyser, at de ikke bruger Nutserut.gl.

En af informanterne kommer ind på noget, hun finder ærgerligt: at nogle virksomheder kan finde på at bruge AI-oversættelse af forskellige grunde, for eksempel tidspres eller økonomisk besparelse, hvilket kan resultere i helt forkerte oversættelser til grønlandsk. Der påpeges også, at menneskelig oversættelse altid er bedre end AI-genereret oversættelse.

Sammenligning af AI- og menneskelige oversættelser

Det jeg primært vil fokusere på i mine analyser af teksterne, er de AI-genererede oversættelser. Jeg vil lige gøre det klart, at jeg ellers havde planer om at afprøve Nutserut.gl, som er Oqaasileriffiks platform, men jeg bruger den ikke alligevel. Grunden til det er, at jeg efter mit interview med min informant fra Oqaasileriffik er blevet bekendt med, at den ikke er god til at oversætte længere sætninger, men er bedre til at oversætte enkelte ord.

I bilag 3 vises SL-tekst (SL = Source Language), som er en tekst fra Naalakkersuisuts hjemmeside, og er en informativ tekst. I en informativ tekst, som Holm skriver, sættes der fokus på selve indholdet af teksten fremfor at fokusere på afsenderen (Holm 1994). I denne tekstfunktion er kendetegnet brugen af formelt sprog, standardtermer og fagtermer af moderne sprog uden brug af dialekter. Bilag 3.A viser TL-tekst (TL = Target Language) og er oversat af en menneskelig oversætter, mens bilag 3.B er en TL/AI-oversættelse, oversat af Nutserisoq.gl, som er Sermitsiaqs platform. Jeg har valgt at bruge Nutserisoq i denne tekst, da jeg ud fra mine informanter har fået oplyst, at denne platform er god til at oversætte blandt andet nyheder, så det ville jeg gerne undersøge.

Ud fra de 2 oversættelser kan jeg se, at der er forskel på den menneskelige oversættelse og den AI-genererede oversættelse. TL/AI-teksten har taget det hele med; altså er konteksten der. Men jeg kan se syntaktiske fejl og andre småfejl.

I den første sætning i AI-oversættelsen er syntaksen den samme som den danske syntaks og er derfor direkte oversat. En tommelfingerregel, jeg har lært under mit praktikophold på KNR, er, at sætningskonstruktionen på dansk og grønlandsk som regel byttes rundt; det vil sige, at det, der står først i sætningen på dansk, for det meste vil stå sidst i den grønlandske. Det kan man også se i bilag 3.A TL-teksten. Så er der ordet 'aammattaaq', som er en dobbeltkonfekt, da ordet 'aamma' i sig selv betyder "og", hvor 'taaq' betyder det samme, så 'aamma' er nok.

Man kan se i bilag 3.A TL-teksten, at oversætteren har oversat TAC (Total Allowable Catch) til 'pisarineqarsinnaasut', hvor bilag 3.B TL/AI-oversættelsen bare har skrevet TAC. Her kan man se, at den menneskelige oversætter enten har baggrundsviden om emnet eller i sin analyse af oversættelsen har undersøgt, hvad det betyder. Og det viser, at maskinoversætteren ikke kan gøre det samme; den har ikke analyseret teksten på samme måde, men har bare oversat den.

Ud fra 3.B TL/AI-tekst kan jeg bekræfte min informants påstand, at Nutserisoq godt kan oversætte en nyhed. Konteksten er der, men der er nogle ting der skal rettes. Den viser også, at den menneskelige oversætter har analyseret teksten som Lundquist (2010) i sin bog skriver om man skal, før man kan oversætte, mens den AI-genereret oversættelse ikke virker til at være særligt analyseret.

Bilag 4 SL-tekst er en instruktion i, hvordan man bliver medlem hos Brugseni i Grønland, og er en vokativ tekst. Ifølge Lis Holm fokuserer vokativ tekstfunktion på modtageren. Som hun skriver, ”påkalder” man sig læserens opmærksomhed og forsøger at fremkalde en bestemt reaktion, så man får modtageren til at gøre noget. Denne teksttype henvender sig ofte til modtageren og anvender direkte tiltaleform, bydeformer og konjunktiv (Holm 1994).

Bilag 4.A TL-tekst er oversat af en menneskelig oversætter. Her kan man se, at oversætteren har tilpasset sig SL-tekstens vokative funktioner, og den er oversat korrekt.

Bilag 4.B er maskinoversat, og her har jeg brugt ChatGPT til at oversætte SL-teksten. I maskinoversættelsen kan man derimod se mange fejl helt fra starten. I overskriften står der ’Ilaasortanngorneq imaappoq’. Det betyder ’sådan er det at blive medlem’. Man kan se konteksten er ændret. Faktisk er meget af det forkert, hvor konteksten går tabt i mange af punkterne, samt er der nogle ord, som den ikke opfatter, som for eksempel ’bon’, som er oversat til ’pisinermut uppernarsaat’, har maskinen bare sagt ’bonneq’.

Så er der "tigusisimasog toqqorteriuk": "tigusisimasog" betyder "den, der har taget noget", og "toqqorteriuk" betyder "du skal gemme det væk". Så er der også "immersugassag immensoriuk", som betyder "udfyld formularen senere".

En af mine informanter har sagt, at man ikke kan bruge AI-oversættelse til at oversætte til grønlandsk, da det ikke giver mening.

Så har en af dem også sagt, at man slet ikke kan bruge ChatGPT til at oversætte til grønlandsk, og ud fra hvad jeg kan se i de tekster i bilag 4.A og bilag 4.B kan jeg godt bekræfte det. Det giver ikke så meget mening, det ChatGPT har oversat til grønlandsk. Bilag 5 SL-tekst er en afsnit jeg har taget fra H.C. Andersens bog Snedronningen, og teksten i afsnittet har en ekspressiv tekstfunktion. Ifølge Lis Holm holder man i denne tekstfunktion fokus på afsenderen, forfatteren af teksten. Her er formålet at udtrykke dennes følelser og holdninger, uden at tage hensyn til hvordan modtageren tager det. Der lægges ofte fokuseret på valget af det sproglige udtryk, altså ordene. Disse tekster

indeholder som regel billedsprog og metaforer. (Holm 1994). Jeg har valgt at få Nutserisoq til at oversætte SL-teksten i bilag 5, da jeg i bilag 4 i den vokative tekst fik bekræftet, at ChatGPT ikke gav mening, når den oversatte til grønlandsk.

Bilag 5.A TL-tekst er oversat af en menneskelig oversætter, mens bilag 5.B TL/AI-tekst er maskinoversat af Nutserisoq. Man kan allerede se forskel på overskrifterne i TL-teksterne, som står "Anden historie".

"Anden" kan både betyde 'som er nr. 2 i en rækkefølge' samt 'bruges om nogen eller noget, der ikke er den eller det samme' (ordnet.dk). I denne sammenhæng menes der nr. 2.

Baseret på overskriften kan jeg se, at den menneskelige oversætter har analyseret teksten i SL-teksten, da vedkommende ved, hvad konteksten er.

Den AI-baserede oversættelse siger noget andet. Den har skrevet "alla", som betyder "en anden". Og det er ikke det, der menes i denne sammenhæng. På baggrund af det kan jeg sige, at AI-oversætteren ikke har analyseret og ikke har nogen baggrundsviden om SL-teksten. Den AI-baserede oversættelse siger noget andet. Den har skrevet "alla", som betyder "en anden". Og det er ikke det, der menes i denne sammenhæng. På baggrund af det kan jeg sige, at AI-oversætteren ikke har analyseret og ikke har nogen baggrundsviden om SL-teksten. Det fortsætter med fejl hele vejen, herunder grammatiske og kontekstbaserede fejl, hvor den ikke rammer det, der står, og der er heller ikke taget hensyn til den ekspressive tekstfunktion, hvor man fokuserer på forfatteren og dennes måde at skrive på. Så står der pludselig "meeraqarpoq", som betyder "de har børn", hvor der i virkeligheden skal stå "meeraqarpoq", men oversætteren har skrevet "meerannguaqarpoq" for at tilpasse tekstens funktion. Hvis man læser TL/AI-teksten uden at vide, hvad der står i SL-teksten, vil man blive rigtig forvirret. Den står ikke som et færdigt produkt, som en TL-tekst skal være, når den er blevet oversat. AI kan ikke registrere det grønlandske kasus, og den kan heller ikke registrere følelser; den kan derimod ikke forholde sig til en ekspressiv tekst, som en menneskelig oversætter kan.

Resultater af sammenligningerne

De 3 tekster, jeg har valgt at undersøge, giver ikke et generelt billede, men ud fra netop disse analyser har jeg alligevel fået bekræftet nogle ting omkring AI-oversættelse. Da opgavens omfang kræver en mindre fordybelse, har jeg derfor valgt udelukkende at holde fokus på netop disse 3

tekster. For det første er det tydeligt, at AI-oversætteren ikke er god til at oversætte til grønlandsk, og det er blandt andet noget af det, en af mine informanter har påpeget.

En af forskellene mellem en menneskelig og en AI-oversætter er, at AI-oversætteren ikke analyserer SL-teksterne, ligesom en menneskelig oversætter gør, hvilket fører til mange forskellige sproglige fejl, blandt andet semantiske og syntaktiske fejl, som fører til, at konteksten kan ændre sig.

AI kommer ud med noget, den er blevet fodret med. Og jeg har fundet frem til, at den ikke er fodret nok med grønlandske tekster til, at den kan oversætte korrekt. AI-oversætteren har heller ikke kendskab til forskellige teksttyper, som en menneskelig oversætter kan. Det ses, fordi AI-oversætteren ikke tilpasser sig måden at skrive på. Den kan kun oversætte baseret på det, den er blevet fodret med, og man kan se, at det materiale, den er blevet fodret med med hensyn til det grønlandske sprog, er meget begrænset.

Noget af det, en af mine informanter også sagde, var, at ChatGPT slet ikke kan bruges, hvad angår grønlandsk oversættelse. Det passer også. Der er så mange fejl, at det nok ville være nemmere bare at oversætte SL-teksten selv.

Men Nutserisoq derimod, som en af mine informanter siger, kan godt bruges til at oversætte nyheder. Som hun siger, har hun god erfaring med den, og for at bekræfte det fik jeg platformen Nutserisoq til at oversætte en informativ tekst.

Den var okay god til det; der var ikke en kæmpe forskel i forhold til den menneskeligt oversatte tekst, selvom der var nogle ting, der skulle rettes til.

Overordnet set kan man sige, at AI kan mange ting og lærer hurtigt, men den har ikke alle de kompetencer, som en menneskelig oversætter har.

Noget af det, Lundquist (2010) skriver, er, at det er umuligt at oversætte, hvis man ikke forstår en tekst, hvorfor det er vigtigt at analysere originalteksten, inden man oversætter. Som Lundquist skriver, skal man vide, hvad tekstens emne er, og ikke mindst hvad forfatterens holdning er til emnet. Er han for eksempel negativ, neutral eller positiv? Så kommer hun ind på oversættelsesstrategier, hvor man i sin oversættelse vælger sproglige udtryk og strukturer. Her fokuseres der på, hvor tæt man lægger sin oversættelse op ad originalteksten, og hvorvidt man skal tænke over, om man holder fokus på forfatteren eller modtageren af oversættelsen.

Her spiller Holms teorier også ind i billedet. (1994) Hun skriver nemlig om tekstfunktioner, som man også analyserer, inden man oversætter. Holm skriver blandt andet, at en vurdering af en teksts funktion består i at bestemme, hvad hovedformålet med teksten er. Alt det nævnte kan AI-oversætteren ikke finde ud af; derfor kan det siges, at den, sammenlignet med en menneskelig oversætter, har mange flere begrænsninger med hensyn til at oversætte til grønlandsk.

Diskussion

AI, som er en kunstig intelligens, fylder mere og mere i vores hverdagsliv. Den kan blandt andet oversætte tekster, og der er nu udviklet en kunstig intelligens, der kan oversætte fra grønlandsk til dansk og omvendt fra dansk til grønlandsk. I mit bachelorprojekt har jeg undersøgt, hvilke begrænsninger den har, og om den virkelig kan bruges til at oversætte til grønlandsk.

På baggrund af mine interviews med mine informanter fra de 4 forskellige virksomheder har jeg fundet frem til, at der er delte erfaringer og meninger med hensyn til brug af AI-genererede oversættelser. Nogle bruger den med glæde, fordi den er nem og tidsbesparende, mens andre bruger den mere som inspiration i deres oversættelser. Idet kan man sige, at jeg synes, det er okay at bruge AI-oversættelsen, så længe man læser den igennem og retter til, inden den offentliggøres. Det, jeg godt kan komme til at tænke på i denne sammenhæng, er, om det har betydning for det grønlandske sprog, når AI-oversættelser bliver rettet af en person, der ikke er uddannet oversætter—hvilket en af mine informanter ikke er—og om den bliver rettet korrekt. Ud fra mine informanter har jeg også fundet frem til, at der i virksomhederne er forskellige politikker omkring brug af AI-oversættelse. I nogle af virksomhederne er der ingen specifikke retningslinjer omkring brug af AI-oversættelse, mens andre har en klar og tydelig politik om, at man skal rette og kvalitetssikre alt, hvad AI-maskinen foreslår. Det, der sætter mine tanker i gang her, er, hvordan fremtiden vil se ud med hensyn til oversættelse i virksomhederne. Når en virksomhed vælger udelukkende at bruge AI-baserede oversættelser frem for at bruge en uddannet oversætter, som en af mine informanter fremhævede, kan det gøre noget ved sproget. Noget, der også bliver nævnt af flere af mine informanter, er, at hvis man udelukkende er dansktalende, gerne vil kommunikere på grønlandsk og får det AI-oversat, kan der godt være meget kontekst, der bliver misset. Som Ravn-Højgaard også skriver i sin artikel, kan sprogmodellernes måde at skrive grønlandsk på påvirke det grønlandske sprog. Her påpeger hun også, at det er et vigtigt emne at tale mere om, så man har kontrol over brugen af AI, også i virksomhederne (Ravn-Højgaard 2023). Det giver jeg hende ret i med den hurtige udvikling, der sker. Men på den anden side er der også begrænsninger for, hvor meget

sprogmodellerne bliver fodret med grønlandsk, for jo mere grønlandsk sprogmodellen bliver fodret med, desto bedre bliver den til grønlandsk. Og da vi er så få i det grønlandske samfund, tror jeg, at begrænsningen i at fodre den vil være der.

Når man som privatperson eller i en virksomhed ikke har kendskab til, eller ikke tænker over, hvad AI kan og ikke kan, kan man godt få gode idéer uden at tænke på konsekvenserne. Det ses nogle gange på de sociale medier, og nogle gange er det så tydeligt, at det er AI-oversat, at man kan komme til at grine af det, og det synes jeg er ærgerligt. Vi burde passe mere på vores sprog, end at lade en kunstig intelligens tage over på den måde.

Det gode ved AI-baseret oversættelse er jo, at det er nemt og hurtigt at bruge. Og den kan jo uden mærkbar fejl oversætte fra grønlandsk til dansk. Vil flere og flere virksomheder så blive fristet til at bruge AI-oversættelse frem for at hyre en uddannet oversætter? Og kan man i fremtiden droppe oversættere?

Man kan godt se, at AI-maskinen kan noget. På den anden side var der noget, en af mine informanter sagde, som jeg tog mig til. Informanten arbejder med det grønlandske sprog, så det er en del af hendes arbejde at beskæftige sig med sproget. Hun sagde, at oversættelser lavet af mennesker altid vil være de mest pålidelige. Det synes jeg beroliger lidt, når man tænker på, hvor hurtigt AI udvikler sig, og når der nogle gange bliver snakket om, at AI-maskinen kan tage over. Hvis virksomheder fortsætter med at have en politik omkring brug af AI-oversættelse, vil den altid være begrænset. Ud fra de tekster, jeg har undersøgt, og efter sammenligning af AI-oversættelser og menneskelige oversættere, ser det ikke ud til, at man udelukkende kan bruge AI-oversættelse frem for menneskelige oversættere, da maskineoversætteren stadig har mange mangler og begrænsninger med hensyn til oversættelse til grønlandsk. Selvom jeg synes, AI generelt er lidt skræmmende, da den har udviklet sig så hurtigt og kan så mange ting på så kort tid, er jeg, som det ser ud lige nu, ikke bekymret for, om den kan tage over vores arbejde som oversættere. Alligevel synes jeg, det er et emne, vi gerne må snakke mere om, også i virksomhederne i Grønland. Fordi AI-oversætteren i en vis grad kan bruges med omhu, og den kan ikke mindst bruges som inspiration, når man oversætter.

Konklusion

I denne opgave var mit mål at finde ud af, hvad maskinoversættelsens begrænsninger er. Herunder har mine fokuspunkter været AI-genererede oversættelsers sproglige fejl, hvilke mønstre der kan identificeres på tværs af fejltyper og AI-platforme, samt hvordan AI-baserede oversættelser adskiller sig fra menneskelige oversættelser med hensyn til korrekthed, tekstfunktion og eventuelle kulturelle misforståelser. Her har jeg valgt at tage udgangspunkt i oversættelsesteorier, såsom Lita Lundquist, Lis Holm og lidt af Katharina Reiss' teorier. Jeg har valgt at tage en artikel skrevet af Signe Ravn-Højgaard, som handler om AI-oversættelse i Grønland, og som har relevans for min undersøgelse.

I opgaven har jeg taget udgangspunkt i forskellige oversættelsesteorier, såsom Lita Lundquist, Lis Holm og lidt af Katharina Reiss' teorier. De teorier, jeg har taget udgangspunkt i, siger blandt andet, at for at forstå en tekst skal man analysere den, inden man oversætter, samt at man skal kunne skelne mellem teksternes funktioner og genre for at kunne tilpasse sig dem.

Ud fra mine undersøgelser har jeg fundet, at AI-sprogmodeller ikke er så gode til at oversætte til grønlandsk, dels fordi de ikke er blevet fodret nok med tekster på grønlandsk. AI-genererede oversættelser har fejl og mangler og kan ikke registrere tekstfunktioner, som en menneskelig oversætter kan. En menneskelig oversætter lærer en masse teorier under uddannelsen samt i praksis, mens en AI-plattform "kun" lærer af de tekster, den bliver fodret med.

I min sammenligning af AI-genererede oversættelser og menneskelige oversættere var mit formål at undersøge platformene ChatGPT, Nutserut og Nutserisoq.gl. Men da jeg under et kvalitative interview med en ansat fra Oqaasileriffik fandt ud af, at Nutserut er bedre egnet til enkelte ord end til lange sætninger, valgte jeg ikke at bruge den alligevel, så jeg havde fokus på ChatGPT og Nutserisoq.gl. Selvom jeg ikke personligt har benyttet ChatGPT til at oversætte, var min hypotese, at den var dårlig til at oversætte til grønlandsk. Den hypotese kommer fra det, jeg har set på de sociale medier, hvor man har kunnet se, at det er maskinoversat. Og den hypotese blev bekræftet, da jeg analyserede AI-maskine oversættelsen og sammenlignede den med en menneskelig oversættelse. De viste nemlig at ChatGPT's evne til at oversætte til grønlandsk er dårligt. Men derimod er Nutserisoq uden mærket god til at oversætte nyheder til grønlandsk. Der er grunden måske, at informative tekster indeholder mere standardsprog, som er nemmere for sprogmodellen at registrere. Ud fra mine interviews og analyser af de forskellige tekster har jeg fundet, at selvom

AI-oversættelsen kan noget, har den mange fejl sammenlignet med en menneskelig oversætter, dels fordi den ikke er blevet fodret tilstrækkeligt med grønlandske tekster, dels fordi den ikke registrerer tekstfunktioner, som en menneskelig oversætter gør.

Og for at undersøge det har jeg valgt, at en af mine dataindsamlinger skulle være baseret på kvalitative interviews med forskellige virksomheder i Nuuk, hvor jeg henholdsvis interviewede én fra KNR, Air Greenland, Oqaasileriffik og en fra Naalakkersuisuts tolkekontor. Mine kvalitative interviews med de forskellige virksomheder viser, at det varierer fra virksomhed til virksomhed, hvad angår politikken omkring brug af AI-genererede oversættelser. Der er delte meninger om brugen af AI-genererede oversættelser; nogle bruger maskinoversætteren med glæde, fordi det er nemt og hurtigt, mens andre har mere tillid til deres egne evner til at oversætte. Det, de derimod har til fælles, er, at de alle kvalitetssikrer, hvad AI-plattformene foreslår, når de skal bruge det, fordi der altid er fejl, der skal rettes til.

Min anden del af min empiri består i at sammenligne AI-genererede oversættelser med menneskelige oversættere, baseret på forskellige tekster med forskellige tekstfunktioner. I denne del af undersøgelsen valgte jeg 3 tekster. Umiddelbart kunne jeg ikke observere kulturelle misforståelser, derfor har mit eneste fokus været sproglige fejl og mangler i forhold til oversættelser. Det kunne være interessant at undersøge dette nærmere i fremtiden med en større empiri. For eksempel kunne jeg med flere tekster have bedre mulighed for at identificere kulturelle misforståelser. I min sammenligning af AI-genererede oversættelser og menneskelige oversættere var mit formål at undersøge platformene ChatGPT, Nutserut og Nutserisoq.gl. Men umiddelbart, da jeg under mine kvalitative interviews med en ansat fra Oqaasileriffik fandt ud af, at Nutserut er bedre til enkelte ord fremfor lange sætninger, valgte jeg ikke at bruge den alligevel, så jeg havde fokus på ChatGPT og Nutserisoq.gl. Selvom jeg ikke personligt har benyttet ChatGPT til at oversætte, var min hypotese, at den var dårlig til at oversætte til grønlandsk. Den hypotese kommer fra det, jeg har set på de sociale medier, hvor man har kunnet se, det er maskinoversættet. Og den hypotese blev bekræftet, da jeg analyserede de forskellige tekster med de forskellige tekstfunktioner. Ud fra mine interviews og analyser af de forskellige tekster har jeg fundet, at selvom AI-oversættelsen kan noget, har den mange fejl i forhold til en menneskelig oversætter, dels fordi den ikke er blevet fodret nok med grønlandske tekster, og dels fordi den ikke registrerer tekstfunktioner på samme måde som en menneskelig oversætter.

I denne opgave har jeg anvendt [Gratis online grammatikkontrol og AI-korrekturlæser](#) og [Korrektur og grammatik med AI](#) til at korrigere min grammatik.

Bibliografi

Holm, Lis (1994). *Oversættelsesteori og Praksis*. 1.udg. Narayana Press A/S, Gylling

Launsø, L., L. Olsen & O. Reiper (2011), Tre hovedgrupper af metoder og deres grad af strukturering, i *Forskning om og med mennesker*, København: Nyt Nordisk Forlag Arnold Busck

Lundquist, Lita (2010). *Oversættelse- problemer og strategier; set i tekstlingvistisk og pragmatisk perspektiv*. 4.udg. Narayana Press, Gylling Lex, Danmarks nationallektion, [tekstlingvistik – Lex](#),

sidst besøgt den.17.12.25 Ravn-Højgaard, Signe (2023). *AI-oversættelse af grønlandsk*. (publiceret på LinkedIn)

Reiss, Katharina, (2000). *Translation Criticism – The Potentials & Limitations, Categories and Criteria for Translation Quality Assessment*. Published 2014 by Routledge 2 Park Square, Milton Park, Abingdon, Oxon OX14 4RN, 711 Third Avenue, New York, NY 10017, USA

Rienecker, Lotte & Jørgensen, Peter Stray (2022). *Den gode opgave. En håndbog i opgave-, projekt- og specialeskrivning*. 6. udg. Samfundslitteratur.

Endvidere anvendte links

[ChatGPT](#) – oversættelse fra grønlandsk til dansk

[Gratis online grammatikkontrol og AI-korrekturlæser](#)

[Korrektur og grammatik med AI](#)

Bilag 1. Forespørgsel til interview – AI-genererede oversættelser mellem grønlandsk og dansk

Haluukkut! 🐾

Mit navn er Josefine Lorentzen, bachelorstuderende ved Oversættelse & Tolkning på Ilisimatusarfik. Jeg er i gang med mit afsluttende bachelorprojekt. Her har jeg planer om at undersøge forskellige virksomheders brug af AI-genererede oversættelser, og har derfor i den forbindelse brug for at interviewe oversættere fra forskellige virksomheder i Nuuk, omkring deres brug af kunstig intelligens ved oversættelser mellem grønlandsk og dansk. Jeg forventer, at et interview kan tage op til 20 minutter (ikke længere) og det vil være en stor hjælp for mig, hvis I har lyst og mulighed for at bidrage til min undersøgelse.

Alle personer, som jeg interviewer bliver anonyme 🐾

Kalaallisut

Josefine Lorentzenimik ateqarpunga, Ilisimatusarfimmi nutserisutut oqalutsitullu ilinniartuuvunga, tassanilu inaarutaasumik bachelorprojekti ingerlappara. Tassani suliffeqarfiit asigiinngitsut AI atorlugu nutserisarnerat pillugu misissuivunga. Tassungalu atatillugu Nuummi suliffeqarfinni asigiinngitsuni qallunaatuumiit kalaallisuumut AI atorlugu nutserisarneq pillugu apersuinissara pisariaqartillugu. Apersuinissara minutsit 20-t missaanni sivisussuseqassangatippara (sivisunerussanngilaq). Misissuinnut atatillugu peqataanissassinut periarfissaqarussi piumagussilu uannut iluaqutaarujussuassaaq.

Apersukkakka tamarmik kinaassusaat isertuunneqartussaapput.

Bilag 2. Interviewspørgsmål

- 1) Hvornår og til hvilke opgaver bruger du/I AI-oversættelse mellem grønlandsk og dansk?
- 2) Har du eksempler på fejl, du/I ofte ser? Hvilke konsekvenser havde de?
- 3) Hvad er det gode ved det og hvad er det dårlige ved det at bruge AI-oversættelse?
- 4) Hvordan vurderer du/I mulighederne for (sprog)revision?
- 5) Har I selv en sprogpolitik omkring brugen af AI på arbejdspladsen/virksomheden?

- 6) Hvilke platforme bruger i når I oversætter? – Bruger i Oqaasileriffik, Nutserut, ChatGPT

Apersuinissannut apeqquiti ataani allassimasut aallavigissamaarpakka

- 1) AI atorlugu qallunaatuumiit kalaallisuumut nutserineq qaqugukkut sulianullu sorlernut atortarpiuk?
- 2) Kukkunernik takkutikkajuttunik assersuusiorsinnaavit? Qanoq kinguneqartarpat?
- 3) Nutserinermut tunngatillugu AI atortarnerani suut iluaqutaappat suullu ajoqutaappat?
- 4) Nutsikkat AI-minngaanneersut kukkunersiorneqartarpat?
- 5) Nammineerlusi suliffeqarfiup iluani AI-mik atuinerup tungaatigut inatsiseqarpisi?
- 6) Nutserigaangassi platforme suut atortarpisigit? Ass. Nutserut, Nutserisoq, ChatGPT il.il.

Bilag 2.A. - Informant 1: (Naalakkersuisut tolkekontoret)

1) Hvornår og til hvilke opgaver bruger du/I AI-oversættelse mellem grønlandsk og dansk?

AI er jo også noget nyt i vores kontor, så vi bruger den slet ikke i tolkekontoret. Til det kan jeg kort svare at vi ikke bruger AI indtil videre. Eller jeg gør det i hvert fald ikke. Hvor meget de andre/mine kollegaer bruger den kan jeg ikke udtale mig om. Men vi har dog indført en politik indenfor området, hvordan vi skal bruge den i tolkekontoret.

Vi har sprunget de næste spørgsmål, da spørgsmålene kun kan svares på hvis man bruger AI.

Så kom vi på spørgsmål 5

5) Har I selv en sprogpolitik omkring brugen af AI på arbejdspladsen /virksomheden?

Svar:

Det har vi for så vidt allerede da det blev indført at kunne se eller at kunne fornemme hvilken kløfter eller problemer man kan støde ind i, så har vi meget hurtigt på eget initiativ i tolkekontoret udført regler, udarbejdet nogle retningslinjer til hvordan vi skal bruge AI.

Dertil så siger vi kort og kontant at alt hvad AI foreslår, det skal gennemlæses og kvalitetssikres før overhovedet vi kan bringe det videre i systemet. Så det er den politik vi har indført. Vi æder ikke AI's forslag rå, men er forpligtiget os til at gennemlæse og kvalitetssikre forslag. Også fordi vores opgaver er meget vigtige politiske beslutninger og forslag, så det skal så vidt være så toldfrie? (fejlfrt?) som overhovedet muligt, så i den sammenhæng så har vi sagt at vi bruger det som hjælpemateriale, men alt hvad den foreslår skal kvalitetssikres.

6) Hvilke platforme bruger i når I oversætter? – Bruger i blandt andet, Nutserut, Nutserisoq, ChatGPT, etc.

Svar: (Der har været dårlig lydforbindelse i min optagelse, så jeg har sat spørgsmålstejn ved det jeg ikke kunne høre)

Vi har selv vores oversætter platform. Den har vi haft gennem de sidste 14-15 år. Vi implementerede et system der hedder SDL i 2012, som faktisk viser sig at være et ren opgavestyrer system og ikke en egentlig et oversættersystem. Men den brugte vi som... (?) system uden de store... vi har så oprettet os et indeværende for faktisk en måned eller 2 måneder siden, der begyndte vi at bruge et andet system der hedder Trados Studio, som er en oversætter system. Så den har vi allerede fået gavn af. Det er så en globalt oversætter system, som et konkret firma har udviklet til forskellige sprog, som vi så har købt, eller... (?) hermed forøget vores produktivitet samt vores kvalitet af de opgaver vi varetager til dagligt, så det er vi meget meget glade for.

Udover at svare på mine spørgsmål sagde hun også:

Maani mianersuuttorujussuugatsigu suliaqut pingaaruteqassusai eqqarsaatigalugit. Imaanngilaq tatiginnginnatsigu, kisiat aamma sungiutivinnginnatsigu. Qularnanngilaq inuusunnerusut ulluinnersiutinngortereersimassajunnarsigaluarpaat, kisianni uanga sulit atulinngilara. Suliluunniit ikinnikuunngilara, taamak oqaatigilluaannaraanni. Nammineersinnaassusera nammineq tatiginermut immaqa orniginarnerutikkakku.

Atuleqqaarmat ittorisatsinnut allagaqartariaqarnikuuvunga. Qallunaat embedsfolk, AI saqummeqqaartoq takkullattaalerami qallunaat embedsmandininngaanniit: ”kan i ikke lige sørge for at kvalitetssikre min opgave?”. Siullermik taamaaliorsinnaaneq uagut naamik. Namminneq kvalitetssikressavaat uagut isumagisinnaanngilagut. Kisianni aamma aappaatigut uani taamatut qisuariarnitsinnut patsisaanerpaavoq qallunaat kalaallisut paasinissinnaanngitsut paasigasuarniassagamikku suna pineqarnersaq, isumalluutigisorujussuugamikku. Aamma ajunngilaq siunnersuutitut atortarunikku kisianni uani aamma mianersuqqutitsinnut ilaagami sagsbehandlingimi atorneqassappat mianersortariaqarujussuuvoq. Pingaartumik ataasiinnarmik oqaaseqartilluni oqaatsinik allanik isumaslluutitut atussallugu mianersornartorujussuugami. Taamaattumik taanna mianersuqqussutiginiuuara

Iluaqutaava?

Iluaqutaavoq, takkuttoqaqqinngilaq.

Her har jeg brugt ChatGPT til at oversætte til dansk.

Vi er meget forsigtige med at bruge det, når vi tager arbejdets vigtighed i betragtning. Det er ikke fordi, vi ikke har tillid til det, men også fordi vi ikke er vant til det endnu. Det er ikke utænkeligt, at de yngre allerede har taget det til sig som en del af hverdagen, men jeg bruger det stadig ikke. Jeg har endda ikke engang åbnet det endnu, for at sige det helt præcist. Måske fordi jeg foretrækker min egen selvstændighed og min egen tillid.

Da det kom frem første gang, var jeg nødt til at skrive til vores embedsværk. Danske embedsfolk – da AI begyndte at dukke op – henvendte sig fra dansk embedsmandshold med: “kan I ikke lige sørge for at kvalitetssikre min opgave?”. I begyndelsen var svaret fra os nej. De må selv kvalitetssikre deres arbejde; det kan vi ikke påtage os. Men på den anden side var årsagen til vores reaktion også, at danske embedsfolk, som ikke forstår grønlandsk, gerne vil prøve at forstå, hvad der er tale om, og derfor i høj grad læner sig op ad det. Det er også fint, hvis det bruges som et forslag eller et hjælpeværktøj, men her er det også en del af vores forbehold, at hvis det skal bruges i sagsbehandlingen, skal man være meget forsigtig. Især er det meget risikabelt at bruge andre ord som fortolkningsgrundlag ud fra blot ét enkelt ord. Derfor har jeg givet denne advarsel.

Har det haft en effekt at sige det til dem?

Det har det – der er ikke kommet flere henvendelser.

Bilag 2.B. - Informant 2: (KNR)

1. AI atorlugu qallunaatuumiit kalaallisuumut nutserineq qaqugukkut sulianullu sorlernut atortarpiuk?

Svar: Nalinginnaasumik atorneq ajorpara, kisianni oqaaseqatigiit kalaallisut qanoq oqaatigeriarneqarsinnaanerannik nalornissuteqaleraangama pingaartumik tekniskiusunut (fagtermer) isumassarsiorfigisarpa, taamaakkaluartorli oqaatsit ”siunnersuutigineqartut” eqqarsaatigilluaqqaartarpakka, ilumut taama taaneqarsinnaanersut.

Normalt bruger jeg den ikke, men jeg kan godt bruge det som inspiration til for eksempel når jeg har svært ved at danne en sætning på grønlandsk med fagtermer. Men jeg plejer altid at tænke mig godt om over hvad der bliver “forslået” af ord inden jeg bruger det, og om man overhovedet kan bruge det.

2. Kukkunernik takkutikkajuttunik assersuusiorsinnaavit? Qanoq kinguneqartarpat?

Svar: Apequt siammasissorujussuummat, akiuminaappoq. Taamaammat siammasissumik akissuteqarfigisinnaavara. Kalaallisuumut nutserititsinnermi oqaaseqatigiit inissisimaneri toriittuaannarput, taamaammat kalaallisuumut nutserissutigineqarsinnaanngilaq. Qallunaatuumut nutseritinnerani oqaatseqatigiit ataasiakkaat kukkuneqarsinnaasarput, tassani kalaallisut oqaatsit assigiinngitsunik isumaqarsinnaaneri pissutaanerusarsoraakka. Qallunaatulli oqaaseqatigiiliortarnera kusanangaatsiartarpoq, tassanili isumaanik eqqorluaasoqarnersoq pingaartumik paasiniagassaasarpoq. Uanilu uanga allanut siunnersuusioraangama una siunnersuutigisarpa, nutsigassamik takisuumik nutserititsiniaraanni takinerpaamik quppernerup affaannaa chatgpt-mut nutsertinneqassaaq, takinerugaangata oqaaseqatigiit arlalippassuit akornanni oqaatseqatigiinnik minitaraqarsinnaasarmat.

Da det er en bred spørgsmål er den ikke nem at svare på. Men jeg kan godt give en bredt svar. På oversættelse til grønlandsk er syntaksen altid rodet og kan derfor ikke bruges til at oversætte noget på grønlandsk. På oversættelse til dansk kan der være få fejl i sætninger, dér tror jeg den primære grund er at nogle grønlandske ord kan have flere betydninger. Den er god til at danne sætninger på dansk, men der er det vigtigt at man er opmærksom på at betydningen er i orden/konteksten. Når jeg indenfor dette skal give råd plejer det at være, hvis man vil få oversat en tekst der er lang, skal kun halvdelen af en side blive oversat af chatgpt, da den kan undelade nogle sætninger i en oversættelse hvis den er for lang.

3. *Nutserinnermut tunngatillugu AI atortarnerani suut iluaqutaappat suullu ajoqutaappat?*

Svar: Qallunaatuumiit kalaallisuumut nutserissutigineqarsinnaasutut oqaatigisinnaanngilara, taamaattumik tassani iluaqutissartaqanngilaq, kisianni isumassarsiorfissatut isorniarfullunili atorneqarsinnaalluarpoq. Assersuutigalugu oqaatsit paasiuminaatsissimagukkit AI-mut (ChatGPT) allaqqeqqusinnaavatit, tassani oqaaseqatigiit qanoq isumaqartinneqarneri paasinarnerulersinnaallutik.

Jeg mener ikke den kan bruges til at få oversat noget fra dansk til grønlandsk så til det kan jeg sige at der ikke er noget godt ved det. Men det kan bruges som inspiration, men med omhu. For eksempel hvis der er ord som du ikke forstår kan du få AI (chatGPT) til at genskrive, hvor en betydning af en sætning kan blive tydeligere.

4. *Nutsikkat AI-minngaanneersut kukkunersiorneqartarpat ?*

Svar: Suliffinni AI kalaallisuumiit qallunaatuumut atorluagaraarput, kukkunersiorneqarnissaallu pisariaqartuaannarpoq. AI-ip oqaaseqatigiit paasinerlussinnaavai, pingaartumik kalaallisut oqaaseqatigiit paasiuminaassimappata, imaluunniit sumiorpaluutitaqangaatsiarsimappata.

I virksomheden bruger vi AI oversættelse fra grønlandsk til dansk, men det er altid nødvendigt at det bliver revideret. AI kan godt misforstå sætninger, især hvis der har været en sætning på grønlandsk som er svær at forstå, eller hvis der er dialekter.

5. *Nammineerlusi suliffeqarfiup iluani AI-mik atuinerup tungaatigut inatsiseqarpisi?*

Svar: Suliffimmit tassunga tunngatillugu inatsisilersorneqanngilagut, oqaloqatigiinnermili qanoq iluaqutaasinnaatiginera qanorlu atorineqarnissaa eqqartortarparput.

Det bliver ikke styret hvordan det skal bruges, men vi snakker om hvordan vi kan bruge det og få gavn af det.

6. *Nutserigaangassi platforme suut atortarpisigit? Ass. Nutserut, Nutserisoq, ChatGPT [il.il.](#)*

Svar: Uanga ChatGPT atorneruara, tassanngali siunnersuutigineqartut qularutigilluinnaraangakkit Nutserisoq qanoq siunnersuuteqarsinnaanersoq alakkarpara.

Jeg bruger mest ChatGPT, men når jeg er i tvivl om det den har forslået kan jeg godt tjekke Nutserisoq, hvad den har af forslag.

Bilag 2.C. - Informant 3 (Oqaasileriffik)

Svar: Oqaatigiinnarsinnaavara atorineq ajoratsigu. Maani oqaasileriffimmi suliaqut tassaapput kalaallit oqaasii. Taamaattumik kalaallisuumut imaluunniit kalaallisuumit allamut nutserinerit maani suliarineq ajorpagut. Soorunami akisussaaffigaarput kalaallisut saaffiginnittoqarsimappat kalalalisut akissalluta, qallunaatut saaffiginnittoqarsimappat qallunaatut, imaluunniit tuluttut. Taakku annerusumik AI-mik oqaasiliortut sullissatta silassorissuusiamik taasaanik nutserineq, tassami taassuminnga atuinerimik akissuteqarfigineq ajorpagut, suliaqut taamtulli. Soorunami ikiortigisarparput assersuutigiinnarlugu taaguusersuinerimik qallunaatut terminologimik suliaqaraangatta. Taava allaqussinnaaneq ajorparput nittartakkanut assigiinngitsunut misissuineq, imaluunniit AI atorlugu paasissutissanik pissarsiniarneq. Taamaallaat taakkununga annerusumik atorparput. Nutserinermut atunngilarput.

Maani nutserisoqartarpa?

Naamik. Oqaasileriffimmi suliaqarfiit sukumiinerusumik paasinariusukkukkit oqaasilortut inatsisartut inatsisaat 17-meersoq kapitel 2 atuarukku erseqqissorujussuuvoq. Kisianni maanga saaffiginnittorpassuusarput nutserisussarsiortut. Taamaattumik ilittut ilinniarsimasunut innersuussisariaqartarpugut namminersortunut. Kisianni qaqutiguulerpoq maannakkut. Kisianni aallartivinnginnitsinni immaqa uagut oqaasileriffimmi pigisarput Nutserut AI-mi takusimassajunnarsivat kukkunernik ulikkaarpoq. Kisianni pissutaasoq tassaavoq, database aana ilaa. (pappiliamut assersuusiorluni takutippaa). Aana databaserput: soorunami taanna qarasaq

sunagaaluarnepoq ikiortariaqartarparput. Taamaammat peqarpugut taaneqartartumik parallel corpus. Parallel corpus tassaavoq qallunaatut uani kalaallisut allassimasut. Assersuutigiinnarlugu uani allassimasimappata “jeg hedder” taava uaniissimasinnaavoq “ateqarpunga”, taava silassorissuusiap paasissuaa taamatut taakkua nutserneqartussaasut. Taava kisianni taamaattumik nutserummik peqarniaraanni pingaarutilik tassaavoq datat qallunaatut kalaallisullu allassimasut illugiilluaqqissaarnissaat.

Massakkorpiaq pigisagut suli passunneqarnikuunngittut assassaqartinngikkallakkagut tunngavigigamigit eqqumiikujuttorujussuarnik nutserisarpog.

Taamaattumik apeqqutip nummer 2-p akiniarnerani erseqqissaatigisinnaavara kukkunerit nalinginnaanerpaat ukuninnga aallaaveqartaramik databasep equngasoqarneranik.

Qanoq?

Soorlu assersuutigiinnarlugu uani allatut allassimasimasog qallunaatuani, taava kalaallisuuani qarasaat ilaa paasisussaavaat taamatut nutsigassaasoq. Taamaattorpassuit pissutigalugit oqaatsit eqqorluannngitsut, eqqunngitsut nutserneqartarput. Taamaattumik nummer 2 akiuminaakujuppoq. Nammineerlunga nutserititsillunga misilittarpara. Kisianni aamma apeqqutaavoq suna atorneqarnerisog, soorlu chatGPT, imaluunniit sermitsiakkut nutserusiaat imaluunniit oqaasileriffiup nutserusiaa, imaluunniit suugaluarnersut AI-mik tunngavillit.

Assigiinngissusai takusinnaasarpisigit?

Ah ilaana. Apeqqutaavoq kikkut suliaqarsimanersut. Soorlu ilisimasakka naapertorlugit nutserisog naggat gl tassa sermitsiakkut taanna pigisaat nutaarsiassanut tunngaveqarpoq. Nalunngilarput nutaarsiassiisarnermi oqaatsit atorneqartut assersuutigalugu oqaasilerinermut tunngasuniit allaanerujussuupput. Taamaakkami immaqa nutaarsiassanut allannermi atorneqarsinnaalluni. Taava oqaasileriffiup pigisaaniipput tassa corpuseqarpugut ima paasillugu allagaatinik katersuivik. Taassuma imarisai ikittuunngitsut imaattuupput inatsisinut tunngasut. Taamaattumik naatsorsuutigisinnaavarput databasep imatut aaqqissuunneqarsimaleriarpara inatsinut tunngasut immaqa toraajunerisumik nutserneqartassasut. Taamaattumik kikkut sunik pingaartitsinerullutik suliaqarnerat apeqqutaasarpot.

Nutserut imaattuunerua, oqaaseqatigiinnut nutserinani, oqaatsinik ataasiakkaanik atugassiaanerulluni?

Immaqa imatut oqarsinnaavugut, taassuma nutserutit tunngavigisai assigiinngitsut immaqa takusimajunnarsivatit. Toqqagassaqarpoq, siullermik nutserut imatut paasillugu silassorissuusiakkut AI-kkut suli nallinngikkallaratsigit taamak oqaraanni nutserusiaasoq. Taanna oqaatsinut ataasiakkaanut ajorpallaanngitsorujussuuvog, taamanikkut nutserusiortut ukiuni tallimani nutserusiortitaasut ordbogilioramik. Tassa taassuma ordbogissaanik. Taamaattumik oqaatsit oqaasileriffiup katersaatai tassunga ilanngunneqarnikuummata oqaatsinut ataasiakkaanut atussallugu ajunngittorujuvog. Taava kisianni aamma eqqarsaatigisariaqarparput qallunaat oqaasii qallunaatut analytisk sproginik taaneqartarput, kalaallit oqaasii polysyntetiskinik taaneqartartut. Taamaattumik taakku oqaatsit oqaasileriaatsit assigiinngitsorujussuit marluk imminnut

naapitinniarneri ilungersunartorujussupput. Taamaattumik oqaaseqatigiit nutserniarneqassappata qallunaatut oqartarnerattut syntaksinut tunngasut oqaaseqatigiilerinermut tunngasut malittarisassat allaqqissaartariaqarput.

Apeqqutissakka AI nutserisarneranut tunnganerugamik, kisianni akissutitit atorluarsinnaassavakka

Ilimagisinnaavara atorluarsinnaassagitit. Kisianni tassa maluginiartarparput suliffeqarfiit ilaat **ajoraluartumik** kalaallisut nutserisussaqaarsimanngikkaangamik imaluunniit akissaqaarsimanngikkaangamik imaluunniit suna pissutiginerlugu, sipaarniarneq immaqa. Nutserutit atortarsimagamikku kukkulluinnartunik inernillik. Taamaattumik ilaa apeqqutip pingajuanni ilisimatitsissutigiinnarsinnaavara, arlalitsigut iluaqutitaqaralarpoq tamatta nalunngilarput, kialluunniit taanna assortorsinnaanngilaa. Kisianni suut akornutigivai imaluunniit ajoqutaappat, taanna nalunngilarput oqaatsit kukkulluinnartut atorneqaarsimappata pineqartoq paasineqarnaviannngimmat. Taamaattumik ajoqutaa imaappoq kalaallisuuat atorsinnaanngikkaangat allatut ajornartumik qallunaatuaanut utertariaqartaratta. Immaqalu tamanna kalaallinut kikkuugaluarnersunut tamanut naleqquppallaanngilaq, pingaartumik inuit pisinnaatitaaffeqarmata oqaatsitik atorlugit assersuutigiinnarlugu suliffeqarfimmut saaffiginninnissaminnut. Taamaammat suli suliassalerujussuuvugut.

Maani oqaasileriffimmi inatsiseqanngilagut AI-p silassorissuusiap qanoq atornissaanut tunngasumik. Kisianni ulluinnarni chatGPT oqareennittut atortorujussuuarput taaguusersuinermini suliaqarnitsinni. Kisianni tassani nammineerluta ilutsinni malittarisaaqarpugut ima paasillugu, taassuma akissutai tamaasa upperiuaannassannginnatsigit. Suliffeqarfik oqaasileriffittut ittoq ilisimatusarnermik tunngaveqartariaqarpoq. Taamaattumik naqitat sulluunniit isornartorsiuisinnaassuseqarluni atuarneqaarsinnaasariaqarput, silassorissuusiaap akissutai taamatulli pisarpagut.

Apeqqummi arfernganni, imatut nutserineq ajoraluarpugut kisianni ilisimatitsissutigisinnaavara Nutserut oqaasileriffiup pigimmagu. Taannaammallu suli assassaqaarnerugaluarutta parallel corpusimik taasamik aaqqissuiffissarput. Taamaaliornitsigut nutserneqartut suli eqqornerulissammata.

Oqarsinnaavunga inuup nammineerluni nutsigai taakkuummata tutsuiginarnerpaajuaannartussat. Taamaattumik ilissi ilinniarfissi ittumik ilinniarfeqarpoq, aamma ilinniarfigisorujussuuagut aamma malugisarpaput nutserisut, nutserisunngorniat oqalutsinngorniat oqaatsinut ataasiakkaanut imaluunniit oqaaseqatigiinnut tappissorujussuannngortartut. Saaffiginnikkaangat oqaasileriffiup katersaaniittunik tunngasunik iluarsiiniapallattarpugut.

Vi kan ikke umiddelbart gøre brug af det, da vi ikke anvender det. Her i Oqaasileriffik arbejder vi med det grønlandske sprog. Derfor udfører vi ikke oversættelser til grønlandsk eller fra grønlandsk til andre sprog. Selvfølgelig har vi ansvar for at svare på grønlandsk, hvis vi bliver henvendt til på grønlandsk, på dansk hvis henvendelsen er på dansk, eller på engelsk, hvis den er på engelsk.

De oversættelser, som vores primære AI-baserede sprogteknologiske løsninger foretager, anvender vi ikke direkte i vores besvarelser, da det ikke er vores arbejdsområde. Til gengæld benytter vi dem som hjælpemiddel, fx når vi arbejder med terminologi på dansk. Vi kan dog ikke bruge dem til at henvise til eller undersøge forskellige hjemmesider eller til at indhente oplysninger via AI. Det er udelukkende til disse formål, vi anvender dem. Vi bruger dem ikke til oversættelse.

Findes der oversættere her?

Nej. Hvis du ønsker mere detaljeret viden om Oqaasileriffiks arbejdsområder, kan du læse Inatsisartut-lov nr. 17, kapitel 2, hvor det fremgår meget tydeligt. Der er dog mange, der henvender sig til os for at finde oversættere. Derfor er vi nødt til at henvise personer med din baggrund til selvstændige oversættere. Det sker dog sjældnere nu om dage.

Inden vi begyndte, har du måske set, at Nutserut i AI-versionen var fyldt med fejl. Årsagen til det er databasen. (Der vises et eksempel på papir). Dette er vores database. Uanset hvor intelligent en computer er, har den brug for hjælp. Derfor har vi noget, der kaldes et *parallel corpus*. Et parallel corpus er tekster, hvor der fx står dansk på den ene side og grønlandsk på den anden. Hvis der fx står "jeg hedder" det ene sted, kan der stå "ateqarpunga" det andet sted, og så lærer AI'en, at disse to skal oversættes til hinanden.

For at kunne lave gode oversættelser er det derfor meget vigtigt, at de danske og grønlandske data passer nøjagtigt sammen. I øjeblikket er det materiale, vi har, endnu ikke gennemarbejdet og kvalitetssikret, og derfor laver systemet meget mærkelige oversættelser.

Derfor kan jeg i besvarelsen af spørgsmål nr. 2 tydeligt sige, at de mest almindelige fejl skyldes skævheder i databasen.

Hvordan?

Hvis der fx ét sted står noget andet på dansk end det tilsvarende grønlandske, vil computeren tro, at det er sådan, det skal oversættes. På grund af mange sådanne tilfælde bliver forkerte og upræcise ord oversat. Derfor er spørgsmål nr. 2 svært at besvare entydigt. Jeg har selv prøvet at få oversat tekster. Men det afhænger også af, hvilket værktøj der anvendes – fx ChatGPT, oversættelser via søgemaskiner, Oqaasileriffiks oversættelsesværktøj eller andre AI-baserede løsninger.

Kan I se forskelle på dem?

Ja, absolut. Det afhænger af, hvem der har arbejdet med dem. Så vidt jeg ved, er fx Sermitsiaqs oversættelsessystem baseret på nyhedstekster. Vi ved, at sproget i nyhedsformidling er meget anderledes end fx sproget i sprogvidenskabelige tekster. Derfor kan det måske fungere bedre til nyhedstekster.

Hos Oqaasileriffik har vi et corpus, altså en samling af tekster, og en stor del af indholdet er juridiske tekster. Derfor kan vi forvente, at hvis databasen er opbygget på den måde, vil juridiske tekster muligvis blive oversat mere præcist. Det afhænger altså af, hvem der har arbejdet med materialet, og hvilke prioriteringer de har haft.

Er Nutserut mere et ord-for-ord-værktøj end et sætningsoversættelsesværktøj?

Man kan måske sige det sådan, at du nok har set, at de forskellige oversættelsesværktøjer bygger på

forskellige grundlag. Der er valgmuligheder. Først og fremmest er Nutserut et AI-baseret værktøj, men ikke et fuldt udviklet moderne AI-system, som vi kender det i dag. Det er faktisk ret godt til enkeltord. Dengang arbejdede oversætterne i fem år på at lave en ordbog – altså grundlaget for værktøjet. Da Oqaasileriffiks ordsamlinger er indarbejdet, fungerer det ganske godt til enkeltord.

Men man skal også tage højde for, at dansk er et analytisk sprog, mens grønlandsk er et polysyntetisk sprog. Det er to meget forskellige sproglige strukturer, som er ekstremt svære at få til at passe sammen. Derfor kræver oversættelse af hele sætninger, at man i høj grad tager hensyn til dansk syntaks og sætningsstruktur.

Mine spørgsmål handler primært om AI-oversættelse, men jeg kan godt bruge dine svar. Jeg regner med, at du kan bruge dem. Vi oplever desværre, at nogle virksomheder, når de ikke har en grønlandsk oversætter eller ikke har råd – eller måske vil spare – bruger oversættelsesværktøjer og ender med helt forkerte resultater. Derfor kan jeg i svaret på spørgsmål nr. 3 nævne, at der på mange måder er fordele, som ingen kan benægte. Men ulemperne er, at hvis sproget er forkert, bliver budskabet ikke forstået.

Konsekvensen er, at vi så bliver nødt til at vende tilbage til den danske version. Og det er måske ikke passende for alle grønlandere, især når mennesker har ret til at henvende sig til fx en virksomhed på deres eget sprog. Derfor er der stadig meget arbejde, der mangler at blive gjort.

Her i Oqaasileriffik har vi ingen lovgivning om, hvordan AI og kunstig intelligens må anvendes. Men i det daglige bruger vi ChatGPT meget i vores terminologiarbejde. Der har vi interne retningslinjer, som betyder, at vi ikke blindt stoler på svarene. En institution som Oqaasileriffik skal være forskningsbaseret. Derfor skal alt skriftligt materiale kunne læses kritisk – sådan forholder vi os også til AI's svar.

I spørgsmål nr. 6 oversætter vi ikke direkte, men jeg kan oplyse, at Nutserut tilhører Oqaasileriffik. Hvis vi havde flere ressourcer, ville vi arbejde mere med at opbygge et parallel corpus. På den måde ville oversættelserne blive mere præcise.

Jeg vil sige, at oversættelser lavet af mennesker altid vil være de mest pålidelige. Jeres uddannelsesinstitution er netop en sådan institution, og vi har stor respekt for den. Vi ser også, at oversættere og tolke under uddannelse bliver meget dygtige til både enkeltord og hele sætninger. Når de henvender sig, hjælper vi hurtigt med rettelser baseret på Oqaasileriffiks samlinger.

Bilag 2.D. - Informant 4 (Air Greenland)

1) Hvornår og til hvilke opgaver bruger du/I AI-oversættelse mellem grønlandsk og dansk?

Det er yderst sjældent at vi bruger oversættelser fra grønlandsk til dansk. Men oftest så er vi begyndt at bruge Nutserisoq.gl som er Sermitsiaq tilbud på at få lavet de her oversættelser. Der kan

vi godt mærke at kvaliteten plejer at være bedre. Så når vi for eksempel laver interne nyheder, det laver vi meget af, så bruger vi Nutserisoq.gl til at oversætte fra dansk til grønlandsk. Men det er når det er sådan nogle kortere og lettere historier der bliver brugt, hvor vi efterfølgende justerer teksten, fordi den altid har behov for lige at blive læst igennem og se på og justeres.

2) Har du eksempler på fejl, du/I ofte ser? Hvilke konsekvenser havde de?

Jeg synes hver gang man får det oversat, så skal man lige læse det igennem, fordi hver gang er der et eller andet der lige er forkert, i og med at vores sprog på grønlandsk kan jo have mange betydninger, et ord kan betyde flere ting. Og det kan jo selvfølgelig ødelægge konteksten i en tekst, hvis det ord er oversat på den anden betydning det har end den man havde tænkt den skulle bruges til. Så jeg tror altså sådan hvis man tænker i den med, hvis man er udelukkende dansktalende og man gerne vil kommunikere på grønlandsk og få det oversat her, så kan det godt være rigtig meget kontekst der bliver misset. Så det kræver stadig at der er en grønlandsk talende som lige kan læse det igennem for at få den rigtige kontekst med.

Gør I det selv eller har I oversættere?

Altså, med hensyn til Nutserisoq og de kortere nyheder vi får oversat, så gør vi det selv. Men vi bruger stadig oversættere, selvom vi har de her funktioner der godt kan bruges. Men for eksempel årsrapporter og forskellige ting, det ønsker vi heller ikke at lægge ud til en offentlig funktion der er, så der bruger vi oversættere til at få det oversat, også fordi vi gerne vil sikre at kvaliteten er i orden.

3) Hvad er det gode ved det og hvad er det dårlige ved det at bruge AI-oversættelse?

Det gode ved det er at det er dejligt nemt, det er hurtigt, det hjælper også med tidsforbrug og ressourcebrug også, fordi oftest skriver vi dansk og for det oversat og det er jo, vi bruger en masse tid på det – (lyden forsvandt ellers) – det er en dejlig måde vi også kan bruge.. der mistede jeg lige tråden.. fordelene er jo selve tid og ressourcer. Jeg ved ikke, jeg kan ikke komme i tanke om nogle ulemper, andet end at som jeg lige sagde før, hvis man er udelukkende dansktalende og får oversat nogle tekster, og tænker at kvaliteten er i orden, så er der noget kontekst der måske kan gå tabt og noget forvirring der kan blive skabt.

4) Hvordan revideres AI-genererede oversættelser?

(Det svarede hun på tidligere, at de justerer og læser det igennem)

5) Har I selv en sprogpolitik omkring brugen af AI på arbejdspladsen /virksomheden?

Altså vi har noget politik med hensyn til brugen af AI generelt. Det er for eksempel chatGPT og Go Pilot. Men selve Nutserisoq oversættelsesdelen er der ikke en direkte politik over. Men den generelle politik gælder stadig, altså vi skal ikke dele en hel masse private ting og fodre den med det, det skal vi være påpasselige med, vi sætter ikke navne ind. Så der er nogle regler, forholdsregler vi følger, når vi bruger AI teknologier.

6) Hvilke platforme bruger i når I oversætter? – Bruger i blandt andet, Nutserut, Nutserisoq, ChatGPT, etc.

Altså vi bruger slet ikke chatGPT til oversættelser, fordi den ikke, den giver overhovedet ikke mening det det laver, men vi bruger Nutserisoq.gl lidt, det andet du nævnte, kender jeg ikke.

Nutserut, Oqaasileriffiks platform.

Den bruger vi heller ikke, så vi bruger Sermitsiaqs løsning.

Informativ tekst

Revidering godkendt: Forvaltningsplan for det havgående fiskeri efter hellefisk i Vestgrønland

Bilag 3 – SL-tekst (informativ tekstfunktion)

Naalakkersuisut har den 18. december 2025 godkendt forvaltningsplan for det havgående fiskeri efter hellefisk i Vestgrønland. Den vil være gældende fra 1. januar 2026.

Forvaltningsplanen for fiskeri det havgående fiskeri efter hellefisk i Vestgrønland udløber i slutningen af 2025, og er derfor blevet revideret. Den nye forvaltningsplan har flere ændringer i forhold til den gamle. Der er lavet tilføjelser til afsnit om den videnskabelige rådgivning, hvor den nye rådgivningsmetode og dens referencepunkter er beskrevet. Desuden er der foretaget ændringer i afsnit om fastsættelse af TAC, der beskriver hvilke tilfælde, der kan påvirke fastsættelse af TAC.

Bilag 3.A. TL-tekst (ikke maskinoversættelse)

Kalaallit Nunaata kitaani avataasiorluni qaleralinniarluni aalisarnermi aqutsinissamut pilersaarut Naalakkersuisut ulloq 18. december 2025 akuersissutigaa. Taanna 1. januar 2026-mit atuutilissaaq.

Kalaallit Nunaata kitaani qaleralinniarluni aalisarneq pillugu aqutsinissamut pilersaarut 2025-p naanerani atorunnaassaaq, taamaattumillu nutarterneqarluni. Aqutsinissamik pilersaarut nutaaq, nutaanngitsumut sanilliullugu allannguutiniq arlalinnik imaqarpoq. Ilisimatuussutsikkut siunnersuineq pillugu immikkoortumi ilanngussisoqarnikuuvoq, tassani siunnersuineri periuseq taassumalu sanilliussineri immikkoortui nassuiarneqarput. Tamatuma saniatigut pisarineqarsinnaasut tamarmiusut aalajangersarneqartarnerat pillugu immikkoortumi allannguinerit pisimapput, taakkunani pisarineqarsinnaasunut tamarmiusunut sunniuteqarsinnaasut pissutsit suunersut nassuiaateqarfigineqarlutik.

Bilag 3.B. TL/AI-tekst: Nutserisoq.gl

Naalakkersuisut 18. december 2025-mi Kitaani avataasiorluni qaleralinniarneq pillugu aqutsinermut pilersaarut akuersissutigaa, taannalu 1. januar 2026-miit atuutilissaaq.

Kitaani avataasiorluni qaleralinniarneq pillugu aqutsinissamut pilersaarut 2025-p naanerani atorunnaassaaq, taamaattumillu nutarterneqarpoq. Aqutseriaaseq nutaaq pilersaarutitoqqamut sanilliullugu arlalinnik allannguuteqartoqarpoq. Ilisimatuussutsikkut siunnersuineq pillugu immikkoortumut ilanngussat ilaneqarput, tassani siunnersuutit periaaserisaat nutaaq najoqqutassiaalu allaatigineqarput. Aammattaaq TAC-mik aalajangersaanermut tunngasumi immikkoortumi allannguisoqarsimavoq, tassani pissutsit suut TAC-mik aalajangersaanermut sunniuteqarsinnaanersut allaatigineqarluni.

Bilag 4 SL-tekst (vokativ tekstfunktion)

Vokativ tekst**Medlemsinformation - Kalaallit Nunaanni Brugseni****Sådan bliver du medlem**

1. Køb et medlemskab ved kassen i din Brugseni butik til 25 kr.
2. Gem den udleverede bon! (På bonen står der dit nye medlemsnummer og midlertidige pinkode)
3. Gå ind på <https://tilmeld.brugseni.gl> og log ind med informationerne fra bonen
4. Udfyld formularen
5. Gem dine oplysninger
6. Du vil nu få tilsendt et fysisk medlemskort og du kan nu bruge app'en (som nyt medlem logger du ind i app'en med de informationer, du får tilsendt via e-mail)

Bilag 4.A TL-tekst (ikke maskinoversættelse)**Ima ilaasortanngorsinnaavutit**

1. Brugsenimi ornittakkanni karsimi ilaasortanngorniarlutit 25 kr.-imik akiliigit
2. Pisinermut uppersarsaat ilinnut tunniunneqartoq toqqoruk! (Pisinermut uppersarsaammi ilaasortaanermut normut nutaaq pinkoderigallagassallu allassimapput)
3. <https://tilmeld.brugseni.gl> iserfigiuk paasissutissallu pisinermut uppersarsaammi allassimasut atorlugit iserit
4. Immersuigit
5. Paasissutissaatitit toqqukkit
6. Maanna ilaasortaanermut allagartamik nassinneqassaait app-ilu atorsinnaanngorpat (ilaasortanngoqqammeruit app-i iserfigissavat paasissutissat e-mailikkut nassiussarsiatit atorlugit)

Bilag 4.B TL/AI-tekst: GhatGPT**Ilaasortanngorniarneq imaappoq**

Brugseni-mi pisiniarfimmi karsimi ilaasortanngorneq pisiarineqassaaq, akia 25 kr.-iuvoq.

Bonneq tiguisimasoq toqqorteriuk! (Bonneq-imi ilaasortanngornermut normu kiisalu pinkode utaqqiisaasumik allassimapput).

<https://tilmeld.brugseni.gl> -mut iserit, bonneq-imi paasissutissat atorlugit iserit.

Immersugassaq immersoriuk.

Paasissutissatit toqqorteriuk.

Tamatuma kingorna ilaasortanngornermut korti tigussaasoq nassiunneqassaaq, aammalu app-i atorsinnaalissavat (ilaasortanngortoq nutaaq app-imi e-mail-ikkut paasissutissanik nassiunneqartunik atorlugit isissaatit).

Bilag 5 SL-tekst (ekspressiv tekstfunktion)

Ekspressiv tekst

Anden historie

En lille dreng og en lille pige

I nde i den store by – hvor der er så mange huse og mennesker, at der ikke bliver plads nok til, at alle folk kan få en lille have, og hvor de fleste derfor må lade sig nøje med blomster i urtepotter – der var dog to fattige børn, som havde en have noget større end en urtepotte.

De var ikke bror og søster, men de holdt lige så meget af hinanden, som om de var det. Forældrene boede lige op til hinanden.

De boede helt oppe under taget.

Forældrene havde udenfor hver en stor trækasse, og i den voksede køkken-urter¹, som de brugte, og et lille rosentræ. Der var ét i hver kasse, de voksede så dejligt.

Ærte-rankerne² hang ned over kasserne, og rosentræerne skød lange grene, snoede sig om vinduerne og bøjede sig mod hinanden.

Det var næsten som en æresport af grønt og blomster.

Børnene sad tit ved blomsterkasserne, og der legede de så pragtfuldt.

Bilag 5.A TL-tekst (ikke maskinoversættelse)

Oqaluttuat aappaat

Nukappiarannguaq niviarsiarannguarlu

Illoqarfissuarmi – illorpassuaqarlunilu inoqangaarami kikkut tamarmik naatsiivinnuaqarnissaannut inissaqartitsinngitsumi, taamaammallu naasulivinni naatsitsinissamut taamaallaat periarffissaqartumi – meerannguaqarpoq marlunnik piitsuusunik, naasulivimmillu annerumaartumik naatsivilinnik.

Qatanngutigiiingikkalurput, nuannariingaaramilli taamaassorinarput. Angajoqqaavi sanileriillutik najugaqarput. Qaliarpaani najugaqarput.

Angajoqqaavi silatiminni qisunnik illerfiusaliorsimapput, tassanilu igalluni akuutissanik naatitsisarput atortakkaminnik, kiisalu orpigannguaateqarlutik ruusaqartartumik. Illerfiusat tamarmik immikkut ataatsimik taamaattoqarput, assut naalluartertunik.

Eertat naatitat sanileriaat illerfiusap sinaatigut ujangiussimapput, orpigannguillu ruusaqartartut takisuunik avalequteqarput igalaat ungullugit imminnut nuoraallutik naasimasunik. Allaanngilaq ataqqinaammik isertarfiliaq qorsooqqinnik sikkersunillu sanaaq.

Meeqqat naatitsiviit illerfiusat eqqaanni issiarusaartarput pinnguarluartarlutillu.

Bilag 5.B TL/AI-tekst ChatGPT

Oqaluttuaq alla

Nukappiaraq mikisoq niviarsiaaraq mikisoq.

Illoqarfimmi angisuumi – illut amerlaqisut inuppasuillu amerlallutik, taamaattumik tamarmik naatsiivimmik mikisumik peqarnissamut inissaqanngitsut, amerlanerillu taamaattumik pujoralaat puuanni naasut kisimik naammagisarlugit – tassanilu meeqqat marluk piitsuusut najugaqarput, naatsiivimmik pujoralaat puuannit anginerusumik peqarlutik.

Angajoqqaanngillat, kisianni imminnut asaqatigiipput, soorlu angajoqqaaqarlik. Angajoqqaavisa illui imminnut sanileraarput.

Qaliani najugaqarput.

Angajoqqaavisa tamarmik silataani kaavittaamik angisumik ataatsimik peqarput, tassani nerisassanik naasutigisatik naasuutigaat, aammalu rosenimik mikisumik ataatsimik. Kaavittaami tamarmik ataatsimik naasuutigaaqarput, taakkulu kusanartumik naajartorput.

Bilag 6 TL/AI-tekst Nutserisoq.gl

Oqaluttuaq alla

Nukappiaraq niviarsiarlu

Illoqarfimmili — illut inuillu amerlangaarmata tamanut naatsiiviliarfissaqanngiffiusumi, taamaattumillu amerlanerit naasunik naasulivimmi naatitsisariaqalersimasut — meeraqarput piitsunik marlunnik naatsiivilimmik naatsiivilimmit anginerusumik.

Qatanngutigiinngillat, imminulli qatanngutigiittut isigaat.

Qullermi najugaqarput.

Angajoqqaat tamarmik silataani karsiuteqartarput, karsinilu taakkunani naasut igaffimmi atortakkatik orpippassuillu roset naasarput.

Orpiit erngup inerititaanik naatitsiviusut karsit qulaani nivingapput, orpiillu roset avalequtinik takisuunik igalaat eqqaanni kivisunik naajartorput imminnullu qanilliartorlutik.

Naasut qorsuusullu ataqqinaataannik arpaffiusutut ippoq.